

EKOSCAN INNOWACJA I ROZWÓJ SP. Z O.O.

ul. Błękitna 12

42-622 Świerklaniec

tel. 600 243 782

biuro@ekoscan.pl

www.ekoscan.pl

Inwestor:

Gmina Miasteczko Śląskie

Ul. Rynek 8

42-610 Miasteczko Śląskie

Temat opracowania:

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Zespół autorski:

ŁUKASZ BYSTRZANOWSKI

KATARZYNA KUBICZEK

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Katowicach**

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

2020 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	3
1. Wstęp	4
2. Streszczenie	5
3. Ogólna charakterystyka Gminy Miasteczko Śląskie	6
4. Ocena stanu środowiska Gminy Miasteczko Śląskie	9
4.1 Obszar interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza.....	9
4.1.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia stanu jakości powietrza	21
4.2 Obszar interwencji: zagrożenia hałasem.....	23
4.2.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed hałasem	32
4.3 Obszar interwencji: pola elektromagnetyczne.....	33
4.3.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym	37
4.4 Obszar interwencji: gospodarowanie wodami.....	38
4.4.1 Wody podziemne	38
4.4.2 Wody powierzchniowe	41
4.4.3 Ochrona przed powodzią	46
4.4.4 Ochrona przed suszą	47
4.4.5 Analiza SWOT i proponowane kierunki działań w celu racjonalnego gospodarowania wodami.	49
4.5 Obszar interwencji: gospodarka wodno-ściekowa.....	51
4.5.1 Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków	51
4.5.2 Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	54
4.6 Obszar interwencji: zasoby geologiczne.....	55
4.6.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów geologicznych	59
4.7 Obszar interwencji: gleby	60
4.7.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony gleb	64
4.8 Obszar interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	65
4.8.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów	70
4.9 Obszar interwencji: zasoby przyrodnicze	71
4.9.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów przyrodniczych	75
4.10 Obszar interwencji: zagrożenia poważnymi awariami	76
4.10.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu zapobieganie poważnym awariom	77

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

4.11 Obszar interwencji: edukacja ekologiczna	78
4.11.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu rozwoju edukacji ekologicznej społeczeństwa Gminy Miasteczko Śląskie.....	80
4.12 Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	82
5. Efekty dotychczas realizowanego programu ochrony środowiska	84
6. Cele, kierunki interwencji oraz zadania programu ochrony środowiska.....	91
6.1 Analiza źródeł finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska	132
7. System realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasteczko do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028”	137
8. Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych	142

Wykaz skrótów

GUS – Główny Urząd Statystyczny

OZE – Odnawialne Źródła Energii

DK – Droga krajowa

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

PSH – Państwowa Służba Hydrogeologiczna

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Sanitarny

JCW – Jednolite Części Wód

JCWP – Jednolite Części Wód Podziemnych

PWiK – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RGOK – Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi

BA – Baza Azbestowa

ZZR - zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

ZDR - zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

POIiŚ - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

RPO - Regionalny Program Operacyjny

GDDKiA- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

ZDW – Zarząd Dróg Wojewódzkich

1. Wstęp

Zgodnie z *Ustawą Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1219)* organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. ww. ustawy.

Celem ***Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028***, zwanego w dalszej części opracowania POŚ, jest przedstawienie ogólnych wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Miasteczko Śląskie. Program jest kontynuacją przyjętego w 2016 r. *Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi w zakresie trzech kapitałów: ludzkiego, ekologicznego i ekonomicznego.

Aby osiągnąć wyznaczony nadrzędny cel programu przeprowadzono ocenę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, zdiagnozowano główne problemy ekologiczne oraz sposoby ich rozwiązania. Zaproponowano harmonogram działania łącznie ze źródłami ich finansowania.

POŚ jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska w gminie. W szczególności:

- omawia najważniejsze problemy, w tym zagrożenia ekologiczne, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie;
- jest gwarantem wdrażania zrównoważonego rozwoju gminy;
- określa sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w gminie;
- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom, samorządom informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska;
- ułatwia występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć;
- ułatwia wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska;
- organizuje system informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

2. Streszczenie

Zgodnie z art. 74.1 ust. 2 Konstytucji RP, ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. Powinny one prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnym i przyszłym pokoleniom. Władze publiczne działają przez swoje organy ochrony środowiska wyszczególnione w *Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j Dz.U. 2020 poz. 1219)* która to stanowi główną podstawę prawną powstania niniejszego dokumentu.

Na wstępie POŚ zawiera krótką charakterystykę Gminy Miasteczko Śląskie m.in. informacje o jego położeniu, demografii, użytkowaniu gruntów i stanie infrastruktury komunalnej.

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Miasteczko Śląskie uwzględnia dziesięć obszarów działania:

1. Ochrona jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
3. Pola elektromagnetyczne
4. Gospodarowanie wodami
5. Gospodarka wodno-ściekowa
6. Zasoby geologiczne
7. Powierzchnia ziemi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Zasoby przyrodnicze
10. Zagrożenia poważnymi awariami

W dalszej części dokumentu określono cele, kierunki działań i zadania wynikające z oceny stanu środowiska przewidziane do realizacji w ramach POŚ wraz z ich harmonogramem rzeczowo-finansowym.

Efektom realizacji POŚ będzie utrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego oraz jego poprawa, jak również wdrożenie efektywnego zarządzania środowiskiem w gminie.

W dokumencie tym opisano narzędzia realizacji zadań, elementy zarządzania i monitoringu założonych zadań oraz jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie. Przedstawiono także zasady monitorowania POŚ poprzez określone wskaźniki umożliwiające kontrolę i ocenę stanu realizacji założonych działań.

Niniejszy Program jest kontynuacją poprzednich programów ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie i został opracowany zgodnie z wytycznymi, przygotowanymi przez Ministerstwo Środowiska, które skonsultowano z Państwową Radą Ochrony Środowiska, urzędami marszałkowskimi, Związkiem Powiatów Polskich, Unią Metropolii Polskich, Związkiem Miast Polskich i Związkiem Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Ogólna charakterystyka Gminy Miasteczko Śląskie

Położenie, powierzchnia gminy

Gmina Miasteczko Śląskie leży w powiecie tarnogórskim - w południowo-zachodniej Polsce, w północno-zachodniej części województwa śląskiego. Od wschodu graniczy z gminami Woźniki i Ożarówice, od północy z miastem Kalety, od zachodu z gminą Tworóg, od zachodu i południa z miastem Tarnowskie Góry i od południa z gminą Świerklaniec. Powierzchnia gminy wynosi 67,83 km².

Gmina Miasteczko Śląskie jest gminą miejską, w której wydzielono tzw. jednostki pomocnicze tj. dzielnicę Żyglin-Żyglinek oraz sołectwa Brynica oraz Bibiela.

Rysunek 1 Położenie Gminy Miasteczko Śląskie na tle woj. śląskiego

[Źródło: bip.slaskie.pl]

Klimat

Według podziału rolniczo – klimatycznego R. Gumińskiego (1948) obszar objęty opracowaniem należy do dzielnicy częstochowsko – kieleckiej, a według regionalizacji klimatycznej W. Wiszniewskiego i W. Chełkowskiego (1986) do regionu Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej. Leży on w strefie klimatu środkowo – europejskiego, gdzie ścierają się różnorodne masy powietrza, zarówno podzwrotnikowe napływające przez Bramę Morawską, kontynentalne, jak i arktyczne, a także wilgotne oceaniczne.

Warunki termiczne kształtowane są przez stosunki radiacyjne, cyrkulacyjne oraz warunki lokalne: wysokość nad poziom morza, ekspozycja i rzeźba terenu oraz charakter powierzchni czynnej. Na obszarze objętym opracowaniem średnia roczna temperatura waha się od 7°C do 8°C, średnia temperatura stycznia od -3°C do -2°C, a miesiąca lipca od 17°C do 18°C. Liczba dni o temperaturze powyżej 15°C wynosi powyżej 100. Długość okresu wegetacyjnego trwa 200-210 dni. Pokrywa śnieżna zalega ok. 65 dni.

Morfologia i rodzaj powierzchni czynnej są powodem zróżnicowania warunków termicznych w ciągu doby. Występują częste inwersje powodujące powstawanie mgieł radiacyjnych oraz zastoisk powietrza (dolina rzeki Brynicy i w obniżeniach terenów). Tereny leśne wpływają łagodząco na wahania temperatury. Na obszarze miasta Miasteczko Śląskie dominują wiatry z kierunku zachodniego i południowo – zachodniego .

Średnie roczne wielkości opadów atmosferycznych są bardzo zróżnicowane i wahają się od 700 do 750 mm.

W latach suchych średnie sumy roczne opadów wynoszą - 589 mm, w latach przeciętnych – 757 mm, a w latach obfitych w deszcze - 1077 mm.

Największe wartości opadów przypadają na miesiące letnie - lipiec (100-110 mm), a najniższe notuje się w miesiącu styczniu (40 – 50 mm).

Średnia ilość dni w ciągu roku z opadami:

- powyżej 0,1 mm (mżawki) – 175 dni,
- powyżej 1,0 mm – 105 dni,
- powyżej 10, 0 mm – 8 dni.

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Opady silne i ulewne, które mają ogromne znaczenie dla procesu wymywania i oczyszczania atmosfery, występują rzadko, jednakże w ostatnich latach zaobserwowano wzrost ilości deszczy ulewnych i burz, które przypadają na miesiące letnie.

Miasto Miasteczko Śląskie charakteryzuje się bardzo dużą zmiennością wilgotności powietrza w przekroju rocznym, miesięcznym oraz dobowym. Największa wilgotność występująca w godzinach wieczornych oraz porannych sprzyja koncentracji i konwersji gazowych zanieczyszczeń powietrza.

Ludność

Na koniec 2019 roku Gminę Miasteczko Śląskie zamieszkiwało 7442 osób, z czego 3 853 stanowiły kobiety. Na przestrzeni lat 2015 -2018 obserwuje się wzrost liczby ludności w gminie (z nie wielkim spadkiem w 2019 r.), co obrazuje tabela poniżej.

Tabela 1 Liczba ludności Gminy Miasteczko Śląskie w latach 2013-2015¹

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba ludności	7 359	7 416	7 419	7 449	7 442

¹ Bank Danych Lokalnych, GUS

4. Ocena stanu środowiska Gminy Miasteczko Śląskie

4.1 Obszar interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza

Jakość powietrza w Gminie Miasteczko Śląskie

Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) jest realizowany przez Inspekcję Ochrony Środowiska. W ramach PMŚ realizowane są przede wszystkim zadania, które wiążą się z wypełnianiem wymagań zawartych w przepisach Unii Europejskiej i prawie polskim, a także podpisanych i ratyfikowanych przez Polskę konwencjach środowiskowych.

Monitoring jakości powietrza obejmuje zadania związane z badaniem i oceną stanu zanieczyszczenia powietrza, w tym pomiary i oceny jakości powietrza w strefach, monitoring tła miejskiego pod kątem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia, pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza metalami ciężkimi i WWA oraz rtęcią w stanie gazowym na stacjach monitoringu tła regionalnego, pomiary składu chemicznego pyłu PM_{2,5}, monitoring prekursorów ozonu, programy badawcze dotyczące zjawisk globalnych i kontynentalnych wynikające z podpisanych przez Polskę konwencji ekologicznych.

Ok. 90% pomiarów jakości powietrza wykonywanych w ramach PMŚ oraz roczne i pięcioletnie oceny jakości powietrza w strefach są wykonywane przez GIOŚ i regionalne wydziały. Na zlecenie GIOŚ są realizowane krajowe programy monitoringu jakości powietrza, GIOŚ jednocześnie nadzoruje i koordynuje wykonywanie programu badań i ocen jakości powietrza określonego w krajowym i wojewódzkich programach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (*t.j. Dz.U. 2020 poz. 1219*) GIOŚ wykonał ocenę jakości powietrza za rok 2019 i na jej podstawie dokonał klasyfikacji stref zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi, jak i ochrony roślin, a następnie informacje te zawarł w wojewódzkich raportach z oceny poziomów substancji w powietrzu za rok 2019. Raporty te w terminie do 30 kwietnia br. zostały przekazane do właściwych terytorialnie zarządów województw. Ocena pod kątem ochrony zdrowia została wykonana odrębnie dla 12 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz zanieczyszczeń oznaczanych w pyłe PM₁₀: benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu i ołowiu. Ocena pod kątem ochrony roślin została wykonana odrębnie dla 3 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O₃).

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Celem prowadzenia rocznych ocen jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym:

1. Dokonanie klasyfikacji stref, według określonych kryteriów (poziom dopuszczalny substancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego).
2. Uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach.
3. Wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach.

Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, określono dla następujących przypadków:

Tabela 2 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	– utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	– określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych – opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu – kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych

Tabela 3 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	– utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	– dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych – opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu

Tabela 4 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
D1	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	– utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
D2	powyżej poziomu dopuszczalnego	– dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- pył PM2.5
- ołów Pb w PM10,
- arsen As w PM10,
- kadm Cd w PM10,
- nikiel Ni w PM10,
- benzo(a)piren B(a)P w PM10.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

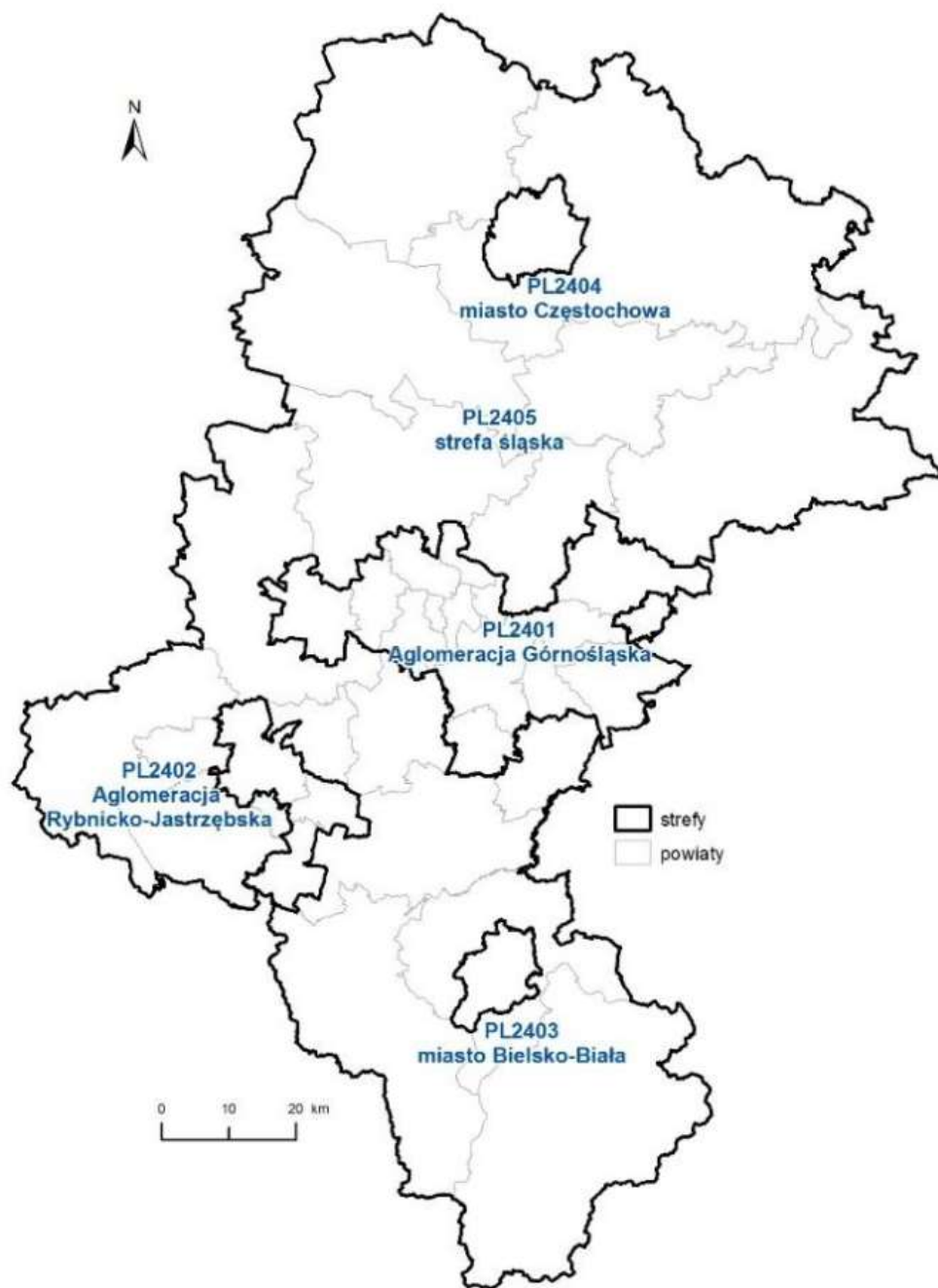
Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 mieszkańców.

Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref:

- aglomeracja górnośląska – kod strefy PL2401 - obejmuje 14 miast na prawach powiatu, Katowice, Sosnowiec, Jaworzno, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Tychy, Dąbrowa Górnicza, Chorzów, Mysłowice, Świętochłowice, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie, Gliwice, spośród tych miast w 9 miastka ponad 100 mieszkańców;
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska – kod strefy PL2402 - obejmuje 3 miasta na prawach powiatu: Rybnik, Żory, Jastrzębie Zdrój;
- miasto Bielsko-Biała - kod strefy PL2403 - strefa miejska powyżej 100 tys. mieszkańców;
- miasto Częstochowa - kod strefy PL2404 - strefa miejska powyżej 100 tys. mieszkańców);
- strefa śląska – kod strefy PL2405 – pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców, obejmuje 17 powiatów ziemskich: bielski, cieszyński, żywiecki, bieruńsko-lędziński, pszczyński, częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski, tarnogórski, będziński, zawierciański.

Gmina Miasteczko Śląskie znajduje się w obszarze strefy **śląskiej**.

Rysunek 2 Podział województwa śląskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza

[Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2019]

W granicach Gminy Miasteczko Śląskie w obecnej chwili brak jest stacji monitoringu powietrza w ramach PMŚ.

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Wyniki z monitoringu powietrza pozwalają zakwalifikować każdą ze stref do odpowiedniej klasy ze względu na ochronę zdrowia dla każdego z zanieczyszczeń. Poniżej przedstawiano kwalifikacje strefy śląskiej w latach 2013-2019:

Tabela 5 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń

Zanieczyszczenie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dwutlenek azotu	A	A	A	A	A	A	A
Dwutlenek siarki	A	A	A	A	C	A	A
Pył zawieszony PM10	C	C	C	C	C	C	C
Pył PM2,5	C	C	C	C	C	C	C
Ozon	C	C	C	C	C	C	C
Tlenek węgla	A	A	A	A	A	A	A
Benzen	A	A	A	A	A	A	A
Benzo(a)piren	C	C	C	C	C	C	C
Arsen	A	A	A	A	A	A	A
Kadm	A	A	A	A	A	A	A
Nikiel	A	A	A	A	A	A	A
Ołów	A	A	A	A	A	A	A

Pod względem ochrony roślin nadal przekroczone są wartości dopuszczalne dla ozonu.

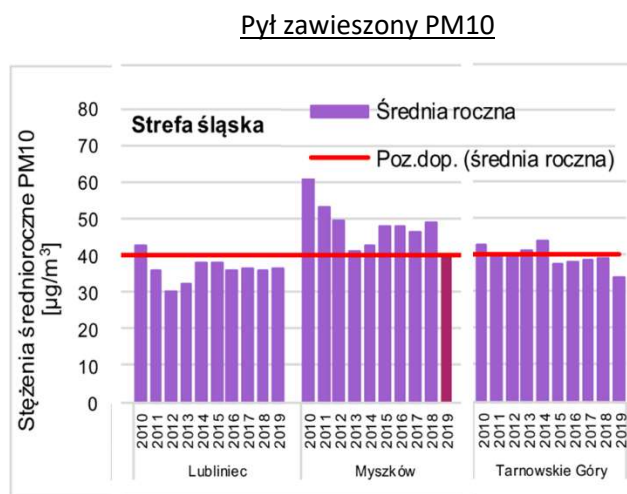
Brak pomiarów stężeń zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery na terenie gminy Miasteczko Śląskie uniemożliwia przeprowadzenie szczegółowej analizy stanu powietrza atmosferycznego w gminie. Analizę stanu środowiska można przeprowadzić jedynie na podstawie wyników pomiarów pochodzących ze stacji w sąsiednich gminach.

W niniejszym opracowaniu przytoczono wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń pochodzące z najbliższych następujących stacji zlokalizowanych w stresie śląskiej:

- Lubliniec, ul. Piaskowa 56 - pomiar manualny następujących zanieczyszczeń: AS_PM10 - arsen w PM10, BAP_PM10 - benzo(a)piren w PM10, CD_PM10 - kadm w PM10, PB – ołów, PM10 - pył zawieszony PM10, NI_PM10 - nikiel w PM10
- Tarnowskie Góry, ul. Litewska – pomiar manualny następujących zanieczyszczeń: AS_PM10 - arsen w PM10, BAP_PM10 - benzo(a)piren w PM10, CD_PM10 - kadm w PM10, PB – ołów, PM10 - pył zawieszony PM10, PM2.5 - pył zawieszony PM2.5, NI_PM10 - nikiel w PM10
- Myszków, ul. Miedziana 3 – pomiar manualny pyłu zawieszonego PM10.

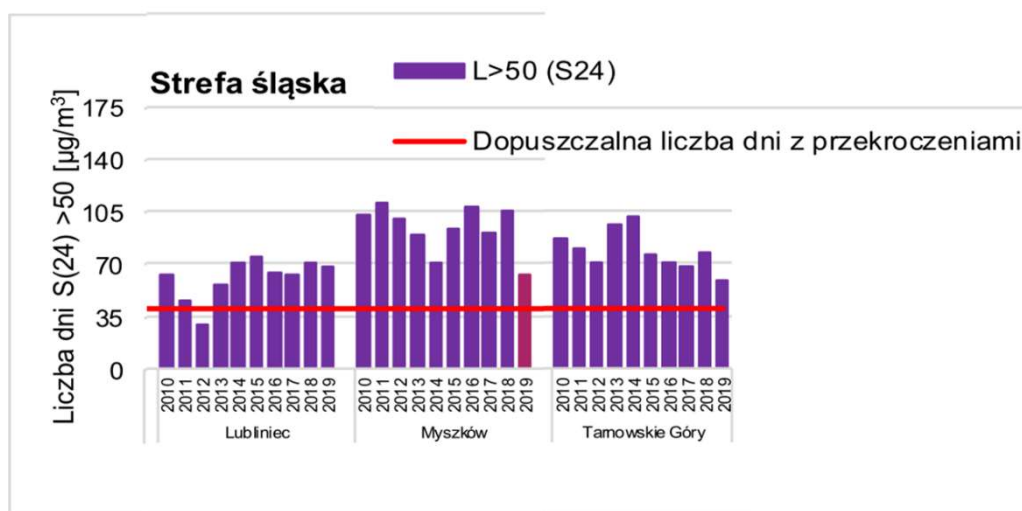
Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Poniżej zestawiono wyniki pomiarów prowadzonych w wyżej wymienionych stacjach pomiarowych w ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza:

Rysunek 3 Stężenia średnie roczne pyłu PM10 w strefie śląskiej w latach 2010-2019

Zarówno na stacji z Lublińcu, jak i w Tarnowskich Górach od kilku lat nie wystąpiły przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM10. Na stacji w Myszkowie niestety w ostatnich latach odnotowano takie przekroczenia.

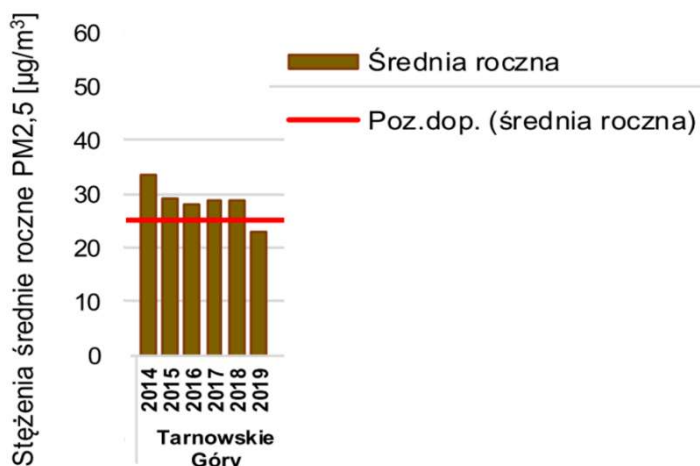

Rysunek 4 Liczba dni z przekroczeniem stężeń dobowych pyłu PM10 powyżej 50 µg/m³ w strefie śląskiej w latach 2010-2019

Na każdej ze stacji w ostatnich latach występowało przekroczenie dopuszczalnej liczby dni, w której można obserwować przekroczenie stężeń dobowych pyłu PM10.

Główną przyczyną przekroczeń średniorocznego poziomu dopuszczalnego jest oddziaływanie emisji z sektora bytowo-komunalnego i w mniejszym stopniu emisji ze źródeł komunikacyjnych.

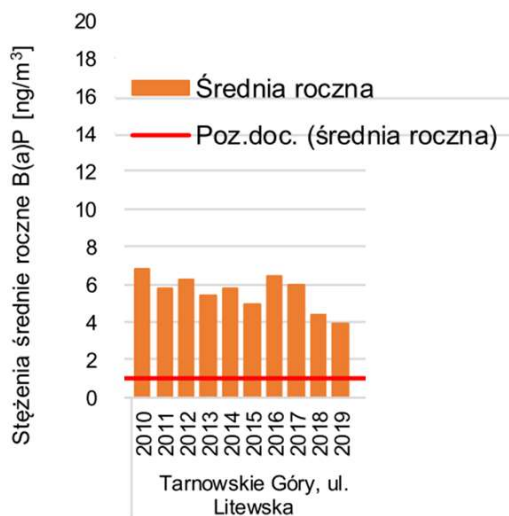
Pył zawieszony PM2,5.

Rysunek 5 Średnie roczne stężenia pyłu PM2,5 w województwie śląskim w latach 2010-2019

Na stacji w latach 2012-2018 notowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego, jednak w roku 2019 sytuacja poprawiła się i przekroczenia takiego już nie zaobserwowano.

Benzo(a)piren w pyłe PM10

Rysunek 6 Średnie roczne stężenia benzo(a)pirenu w strefie śląskiej w latach 2010-2019

W 2019 roku, w porównaniu do lat 2016-2018, na stanowisku w Tarnowskich Górach stężenie zmalało, jednak nadal przekracza poziom dopuszczalny.

W zakresie ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe PM10 pomiary wykonane w roku 2019 na stacji w Tarnowskich Górach pokazują, że średnie roczne stężenia zmalały w porównaniu z rokiem 2018 i latami poprzednimi i w dalszym ciągu są poniżej poziomu dopuszczalnego.

Na terenie gminy nie ma żadnej stacji pomiarowej stanu powietrza GIOŚ, natomiast prowadzony jest monitoring powietrza z wykorzystaniem systemu Airly oraz czujników, które odczytują w czasie rzeczywistym serię parametrów dotyczących bieżącego stanu powietrza w lokalizacji, w której są umieszczone, tj. PM1, PM2,5, PM10, temperaturę, ciśnienie, wilgotność i wiatr.

Obecnie czujniki zainstalowane są na Rynku oraz na ul. Okólnej. Na map.airly.eu można sprawdzić, jakim powietrzem oddychają mieszkańcy. Prezentowane na niej dane pozwalają na sprawdzenie aktualnej jakości powietrza w konkretnej lokalizacji. Poza tym system, dzięki zaawansowanym algorytmom, pozwala sprawdzić na platformie szczegółową prognozę jakości powietrza na najbliższe 24 godziny.

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Na stan powietrza w gminie Miasteczko Śląskie mają wpływ różnorodne źródła emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska – przez pojęcie „emisja” należy rozumieć wprowadzanie pośrednio lub bezpośrednio do powietrza, wody, powierzchni ziemi w wyniku działalności człowieka substancji lub energii takich jak ciepło, hałas, wibracje lub pole elektromagnetyczne. Emisję dzielimy na:

Emisję punktową – są to obiekty przemysłowe, duże instalacje spalania paliw oraz źródła technologiczne, których funkcjonowanie powoduje wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza. Wielkość emisji wynikającej z tego typu źródeł uzależniona jest m.in. od stosowanego procesu technologicznego, ilości, charakterystyki i stanu technicznego stosowanych urządzeń (w tym redukujących emisję), ilości, jakości i rodzaju zużywanych paliw.²

Na terenie Gminy działają następujące zakłady posiadające pozwolenie na emisję w ramach pozwolenia zintegrowanego wydanego przez Marszałka Województwa Śląskiego:

- Instalacja pn. „Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Huty Cynku Miasteczko Śląskie” w Miasteczku Śląskim eksploatowana przez Hutę Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A.,
- instalacja do produkcji metali nieżelaznych z rud metali, koncentratów lub produktów z odzysku w wyniku procesów metalurgicznych i chemicznych eksploatowana przez Hutę Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A.,

² Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, Katowice 2017 r.

W gminie działa także kilka podmiotów, które działają na podstawie przepisów prawnych w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza, regulowanych m.in. poprzez obowiązek ich zgłoszenia w Starostwie. Są to: Dalkia Tarn. Góry Sp. z o.o. (Obecnie Veolia Południe Sp. z o.o.), Piec-Bud Sp. z o.o., Stacja Paliw Orlen, Zakład Boltech Sp. z o.o.).

Emisję powierzchniową – są to głównie małe kotłownie oraz paleniska domowe wprowadzające pyły i gazy do powietrza w sposób zorganizowany na małych wysokościach i z niską prędkością wylotową.³ Na obszarze gminy Miasteczko Śląskie istnieje scentralizowany system zaopatrzenia w energię cieplną. Na terenie gminy istnieje również kilka większych kotłowni, usytuowanych głównie w budynkach użyteczności publicznej czy przedsiębiorstwach.

Obszar zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowa jednorodzinna rozproszona, zaopatrywane są w ciepło głównie z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (np. węgiel kamienny, miął, drewno), olejem opałowym, gazem ziemnym, względnie energią elektryczną. Instalacje indywidualne są jednym z większych emiterów zanieczyszczeń do atmosfery, gdyż lokalne źródła ciepła zazwyczaj charakteryzują się niską sprawnością i brakiem jakichkolwiek urządzeń ochrony atmosfery.

Niska emisja pochodząca z indywidualnych źródeł ogrzewania budynków mieszkalnych jednorodzinnych wpływa negatywnie na stan powietrza atmosferycznego ze względu na niską sprawność urządzeń grzewczych oraz brak jakichkolwiek urządzeń ochrony atmosfery.

Emisję liniową - wielkość emisji zanieczyszczeń pochodzącej ze źródeł liniowych (komunikacyjnych) w głównej mierze uzależniona jest od wielkości natężenia ruchu pojazdów oraz:

- rodzaju pojazdów,
- zmienności natężenia ruchu pojazdów w czasie,
- rodzaju stosowanego paliwa,
- prędkości, z jaką pojazdy poruszają się po drodze,
- obciążenia i stanu technicznego pojazdów,
- norm emisji spalin spełnianych przez pojazdy.

Istotne znaczenie dla emisji pyłu zawieszonego ma również emisja pozaspalinowa wynikająca ze zużycia opon, okładzin samochodowych (np. klocki hamulcowe), nawierzchni dróg oraz resuspensji (wtórnego unosu) pyłów, która bezpośrednio wynika z rodzaju i stanu nawierzchni, pobocza (utwardzone czy nie) oraz częstotliwości sprzątania nawierzchni.

Ponadto wpływ na rozkład emisji ma występowanie poziomych elementów infrastruktury drogowej (np. ekrany akustyczne), ukształtowanie terenu, obecność zabudowy wokół szlaków

³ Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, Katowice 2017 r.

komunikacyjnych czy typ otaczającej roślinności, które w istotny sposób wpływają na wymianę mas powietrza wokół dróg.⁴

W czasie pracy silników samochodowych do atmosfery emitowane są zanieczyszczenia głównie w postaci tlenu węgla, tlenków azotu, tlenków siarki, węglowodorów aromatycznych i alifatycznych, związków ołowiu czy pyłów. Skład i ilość tych zanieczyszczeń jest uzależniona od rodzaju i stanu technicznego pojazdów, jakości stosowanego paliwa oraz rozwiązań proekologicznych. Emisja z ruchu pojazdów negatywnie wpływa na zdrowie i życie ludzi, ponieważ rozprzestrzenia się w dużych stężeniach na niewielkich wysokościach.

Działania ograniczające niską emisję na terenie Gminy Miasteczko Śląskie

Uchwałą nr VII/64/19 Rady Miejskiej w Miasteczku Śląskim z dnia 26.04.2019 r. został przyjęty „Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Miasteczko Śląskie”.

Celem opracowania jest m.in.:

- wskazanie działań wpływających na poprawę jakości powietrza w Gminie Miasteczko Śląskie,
- ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych,
- umożliwienie maksymalnego wykorzystania energii odnawialnej.

W 2019 r. Gmina Miasteczko Śląskie rozpoczęła realizację zadania polegającego na dofinansowaniu wymiany starych źródeł ciepła na nowe proekologiczne. Do końca 2020 planowany jest montaż 100 nowych ekologicznych źródeł ciepła w miejsce starych i nieefektywnych kotłów na paliwo stałe w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych. Gmina planuje kontynuować realizację programu w kolejnych latach.

Uchwała antysmogowa dla województwa śląskiego⁵

7 kwietnia 2017 r. sejmik śląski jako drugi po małopolskim przyjął uchwałę antysmogową dla województwa śląskiego (Nr V/36/1/2017).

Uchwała ta dotyczy wszystkich użytkowników kotłów, pieców, kominków na paliwo stałe w województwie śląskim, tj:

- mieszkańców,
- prowadzących działalność gospodarczą (kotły o mocy do 1 MW),
- właścicieli budynków wielorodzinnych,

⁴ Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, Katowice 2017 r.

⁵ www.slaskie.pl

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- spółdzielnie, wspólnoty,
- samorządy lokalne.

Uchwała antysmogowa wskazuje rodzaj urządzeń grzewczych dopuszczonych do stosowania oraz rodzaj paliw zakazanych do stosowania, czyli w czym można spalać i co można spalać.

Realizacja uchwały antysmogowej ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza w regionie, a tym samym przyczynić się do poprawy zdrowia ludności i większego komfortu życia. Nowe przepisy zaczęły obowiązywać od 1 września 2017 r. na terenie całego województwa śląskiego. Zgodnie z nimi od tego czasu nie można stosować: węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %, biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %.

Uchwała obowiązuje wszystkich, którzy po 1 września 2017 roku zaplanowali instalację urządzeń grzewczych lub ich wymianę.

W zależności od wieku użytkowanego kotła podano trzy daty graniczne ich wymiany:

- Kotły eksploatowane 10 lat i więcej, należy wymienić do końca 2021 roku,
- Kotły eksploatowane 5-10 lat, należy wymienić do końca 2023 roku,
- Kotły poniżej 5 lat należy wymienić do końca 2025 roku.

Na rynku są aktualnie użytkowane również kotły klasy 3 i 4. Ze względu na to, że do roku 2016 wymiana na takie kotły była dofinansowywana, graniczną datę ich obowiązkowej wymiany na klasę 5 wydłuża się do końca roku 2027.

Każdy, kto buduje nowy dom i zamierza ogrzewać go węglem lub drewnem, ma obowiązek zainstalować kocioł klasy 5. Ta regulacja ma zastosowanie od 1 września 2017 roku.

Dodatkowo od 2020 r. stosuje się przepisy unijnej dyrektywy ecodesign, która dotyczy oznakowania ecodesign na kotle klasy 5, informującego o tym, że urządzenie spełnia sezonowe normy emisji zanieczyszczeń również w sytuacji, gdy nie pracuje z mocą nominalną. Ecodesign dodatkowo gwarantuje wysoką efektywność przez cały sezon.

4.1.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia stanu jakości powietrza

Obszar interwencyjny: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚĆ POWIETRZA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - wiele inwestycji już wykonano lub są w trakcie realizacji (np. termomodernizacje budynków, program udzielania dotacji dla mieszkańców do wymiany starych źródeł ciepła na nowe proekologiczne), - świadomość mieszkańców jest coraz większa, - możliwość korzystania z sieci gazowej i ciepłej, - posiadanie dokumentów identyfikujących problem niskiej emisji („Program Ograniczenia Niskiej Emisji”, „Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, „Plan Gospodarki Niskiemisyjnej”) - duży stopień zalesienia gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie przemysłu silnie zanieczyszczającego powietrze, - ograniczone środki finansowe na inwestycje proekologiczne w zakresie ochrony powietrza, - niewystarczający poziom wykorzystania OZE, - spalanie w piecach domowych odpadów i złego jakościowo węgla
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca popularność i dostępność nowych technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii, - wsparcie finansowe dla działań związanych z likwidacją „niskiej emisji”, - możliwość uzyskania dofinansowania do inwestycji proekologicznych, - zaostrzające się normy dla przemysłu dające szansę na poprawę stanu środowiska, - realizacja „Programu ochrony powietrza dla woj. śląskiego” 	<ul style="list-style-type: none"> - ceny paliw ekologicznych nie zachęcają do zmiany paliwa i źródła ciepła, - rosnąca liczba samochodów na drogach, - zwiększająca się konsumpcja, a tym samym zapotrzebowanie na energię, - napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin

Działania jakie powinny być podejmowane w zakresie ochrony powietrza:

- dalsza termomodernizacja budynków,
- rozwój ścieżek rowerowych, pieszych,

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- ograniczenie emisji ze środków transportu poprzez modernizację, remont, wymianę nawierzchni i przebudowę dróg,
- edukacja ekologiczna (konkursy, pogadanki, organizowanie akcji np. sprzątanie świata).
- wykorzystywanie i promocja odnawialnych i alternatywnych źródeł energii,
- ograniczenie zanieczyszczeń z przemysłu.

4.2 Obszar interwencji: zagrożenia hałasem

Definicja hałasu, dopuszczalne poziomy, rodzaje hałasu

Zagadnienia związane z ochroną środowiska przed hałasem reguluje przede wszystkim Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1219).

Istnieją różne definicje hałasu, co wynika z faktu iż jest to zjawisko w dużej mierze bardzo subiektywne. Dla potrzeb niniejszego opracowania najbardziej trafne z punktu widzenia ochrony środowiska będą określenia hałasu zawarte w:

- ustawie Prawo ochrony środowiska, która definiuje hałas jako dźwięk o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz (art. 3 pkt. 5 ww. ustawy),
- Dyrektywie 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku i określająca go jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch lotniczy oraz hałas pochodzący z obszarów o działalności przemysłowej.

Normy poziomu hałasu

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112)*. W zamieszczonych dalej tabelach przedstawiono informacje na temat dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w ww. rozporządzeniu.

Tabela 6 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby⁶

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom [dB]			
		Drogi i linie kolejowy		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{AeqD} Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} Przedział czasu odniesienia równym 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L_{AeqN} Przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocnej
1.	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytom dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45

⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112)

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe				
4.	a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 mieszkańców ³⁾	68	60	55	45
<p>¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.</p> <p>²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązują na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.</p> <p>³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100, można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.</p>					

Tabela 7 Tabela Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{AeqD} i L_{AeqN} , które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby⁶

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom [dB]			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		L_{AeqD} Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{AeqN} Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{AeqD} Przedział czasu odniesienia równym 16 godzinom	L_{AeqN} Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
1.	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytaniem dzieci i młodzieży ¹⁾	55	45	45	40
2.	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	60	50	50	45

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾ c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 mieszkańców ²⁾				
¹⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy. ²⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100, można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.					

Źródła hałasu na terenie Gminy Miasteczko Śląskie

- Hałas drogowy

Hałas drogowy to przede wszystkim dźwięki generowane w związku z poruszaniem się pojazdów (hałas silnikowy) i hałas powstający na styku opony z nawierzchnią drogową.

Hałas drogowy wywołwany przez ruch pojazdów jest funkcją wielu zmiennych m.in.:

- liczby pojazdów przejeżdżających w jednostce czasu,
- dobowej struktury natężenia ruchu pojazdów,
- rodzaju pojazdów i ich stanu technicznego,
- rodzaju, jakości i stanu nawierzchni dróg,
- układu sieci drogowej na danym obszarze,
- liczby pasów ruchu i ich odległości od zabudowy mieszkaniowej,
- organizacji ruchu na danym obszarze związanej np. z obowiązującymi ograniczeniami szybkości, znakami STOP,
- liczby skrzyżowań regulowanych za pomocą sygnalizacji świetlnej,
- czasu trwania cyklu zmiany świateł.

Większość z wymienionych zmiennych zależy od pory dnia, tygodnia, miesiąca i pory roku, stanu pogody i innych przypadkowych zdarzeń.

Do podstawowych czynników wywołujących nadmierny hałas drogowy można zaliczyć:

- nadmierną prędkość pojazdu i jego zły stan techniczny,
- duży udział pojazdów ciężkich w strukturze ruchu,

- brak płynności ruchu pojazdów.⁷

Podstawowe źródło hałasu drogowego w Gminie Miasteczko Śląskie stanowią następujące arterie komunikacyjne:

- niewielki odcinek autostrady A1
- droga wojewódzka nr 908 relacji Częstochowa - Tarnowskie Góry,
- droga wojewódzka nr 912 relacji Miasteczko Śląskie (Tarnowskie Góry) – Świerklaniec,
- droga powiatowe:
 - Nr 25 - 012 prowadzona ul. Dworcową,
 - Nr 25-013 prowadzona ulicami: Imielów, Łokietka i Borową,
 - Nr 25-014 prowadzona ul. Łokietka (od skrzyżowania z ul. Imielów) i ul. Starowiejską.

- Hałas kolejowy

Hałas kolejowy jest wynikiem eksploatacji linii kolejowych. Hałas kolejowy wywoływany przez ruch pociągów zależy od:

- rodzaju taboru kolejowego,
- rodzaju jednostki napędowej,
- konstrukcji i stopnia zużycia szyn,
- rodzaju podłoża i konstrukcji podkładów,
- parametrów ruchu pociągów, zwłaszcza ich prędkości,
- długości składów,
- warunków otoczenia linii kolejowych,
- warunków meteorologicznych.

Najbardziej dokuczliwe i najdłużej trwające jest hałas związany z przejazdem pociągu towarowego. Wynika to z większej długości pociągu oraz nieco mniejszej prędkości średniej z jaką poruszają się te pociągi. Przez gminę przebiega linia kolejowa Lubliniec-Katowice. Miasteczko posiada stację kolejową, na której zatrzymują się pociągi osobowe. W granicach miasta zaczyna się jeden z największych węzłów kolejowych w Europie – stacja rozrządowa „Miasteczko Śląskie” ciągnąca się od stacji kolejowej w Miasteczku Śl. do stacji w Tarnowskich Górach.

⁷ www.mapaakustyczna.um.warszawa.pl/pl/halas/rodzajehalasu.html

- Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy występuje w otoczeniu terenów zakładów przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych. Źródłami tego rodzaju hałasu mogą być stosowane maszyny i urządzenia przemysłowe, procesy technologiczne, a także różnego rodzaju instalacje oraz transport wewnątrz zakładu. Najwyższą emisję hałasu powodują przepływy gazu z dużą prędkością (np. wentylatory, zawory ciśnienia pary) lub procesy związane z uderzeniami (np. tłoczenie, nitowanie, praca młotów pneumatycznych). Poziom hałas przemysłowego zależy przede wszystkim od rodzaju i właściwości stosowanych maszyn i urządzeń. W rejonach przemysłowych hałas z reguły pochodzi z ogromnej ilości różnorodnych źródeł, spośród których wiele wytwarza hałas o złożonej strukturze.⁷

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1219)* obowiązkiem każdego administratora zakładu jest dotrzymanie takich standardów emisji hałasu aby jego poziom nie przekroczył norm określonych przepisami na obszarach sąsiadujących z zakładem. W przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. Źródłem hałasu przemysłowego na terenie Gminy Miasteczko Śląskie są znajdujące się na jej terenie zakłady przemysłowe i usługowe. Dla zakładu Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. Urząd Marszałkowski woj. śląskiego wydał decyzję o dopuszczalnym poziomie emitowanego hałasu (pozwolenie zintegrowane z dnia 28.03.2012 r. określającą dopuszczalne wartości na poziomie:

- dla pory dnia $LA_{eq}=55$
- dla pory nocy $LA_{eq}=45$

Wg danych udostępnionych przez Hutę Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. dopuszczalne poziomy emitowanego hałasu nie są przekraczane.

- Hałas lotniczy

W odległości kilkunastu kilometrów od granic Gminy Miasteczko Śląskie znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach. Głównymi źródłami hałasu związanymi z funkcjonowaniem lotnika są starty i lądowania samolotów oraz operacje naziemne jak grzanie czy próby silników. Z uwagi na brak możliwości zastosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych ograniczających ponadnormatywne oddziaływania hałasu wokół lotniska nie mogą być dotrzymane standardy ochrony środowiska w tym zakresie, w związku z powyższym w 2014 r. *Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr IV/53/12/2014* utworzono Obszar Ograniczonego

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Użytkowania dla Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice” w Pyrzowicach, który objął częściowo swoim zasięgiem tereny Gminy Miasteczko Śląskie (sołectwa Bibiela i Brynica). Warunki, ograniczenia i zasady użytkowania terenów ww. obszaru zawarto w tejże uchwale.

Ocena klimatu akustycznego Gminy Miasteczko Śląskie

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219)* ocenę stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo dla:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 100 000 (nie dotyczy gminy, ocena leży w gestii starosty; oceny dokonywane są w formie map akustycznych opracowanych i aktualizowanych w cyklach pięcioletnich),
- terenów poza aglomeracjami, na których eksploatacja obiektów może powodować przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu (w gestii zarządców, właścicieli dróg, linii kolejowych, lotnisk). Zarządcy dróg, linii kolejowych powinni dokonać oceny akustycznej dla dróg, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie i linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie.

Gmina Miasteczko Śląskie nie była w ostatnich latach objęta monitoringiem hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (prowadzonego przez GIOŚ),

W 2017 r. odcinki drogi wojewódzkiej nr 908 zlokalizowanej w granicach administracyjnych Gminy Miasteczko Śląskie został objęty badaniami w ramach opracowywania „*Map akustycznych dla dróg wojewódzkich w województwie śląskim o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok, o łącznej długości odcinków dróg wynoszącej 162,305 km*”. Analizie akustycznej poddano trzy odcinki:

- pierwszy z badanych fragmentów drogi od km 27+861 do km 29+951 zaczyna się w mieście Piasek od ronda u zbiegu z drogą wojewódzką nr 906 i kieruje się wzdłuż ul. Bytomskiej oraz ul. Miodowej do miejscowości Sośnica (DW 789).
- drugi odcinek od km 29+951 do km 38+144 jest zlokalizowany pomiędzy Sośnicą oraz Miasteczkiem Śląskim (DW 912). Analizowany fragment drogi o długości 8,193 km położony jest w całości w wschodniej części powiatu tarnogórskiego, a jej bieg wyznacza ul. Tarnogórska.
- trzeci ostatni badany odcinek o łącznej długości 8,257 km jest zawarty pomiędzy Miasteczkiem Śląskim, a Tarnowskimi Górami (DK 78).

Poniżej zestawiono tabelaryczne podsumowanie wyników badań poziomu hałasu drogowego prowadzonych w ramach realizacji „*Map..*”.

Tabela 8 Podsumowanie danych i informacji opracowanych w ramach Mapy akustycznej, hałas drogowy, L DWN. Droga 908. Dotyczy wszystkich analizowanych odcinków drogi.

Lp.	Hałas drogowy	Wskaźnik hałasu (L _{DWN})				
		0-5 [dB]	5-10 [dB]	10-15 [dB]	15-20 [dB]	>20 [dB]
		Stan warunków akustycznych środowiska				
		niedobry	zły		bardzo zły	
1	2	3		4		5
1	Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,046	0,025	0,002	0,000	0,000
2	Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,011	0,005	0,000	0,000	0,000
3	Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,035	0,014	0,000	0,000	0,000
4	Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
5	Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0

Tabela 9 Tabela 8 Podsumowanie danych i informacji opracowanych w ramach Mapy akustycznej, hałas drogowy, L DWN. Droga 908. Dotyczy wszystkich analizowanych odcinków drogi

Lp.	Hałas drogowy	Wskaźnik hałasu (L_N)				
		0-5 [dB]	5-10 [dB]	10-15 [dB]	15-20 [dB]	>20 [dB]
		Stan warunków akustycznych środowiska				
		niedobry	zły		bardzo zły	
1	2	3		4		5
1	Powierzchnia terenów zagrożonych w danym obszarze [km ²]	0,007	0,001	0,000	0,000	0,000
2	Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,005	0,003	0,000	0,000	0,000
3	Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,016	0,010	0,000	0,000	0,000
4	Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
5	Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0

Z wyrysów z „Map...” wynika, że na badanym odcinku drogi 908 na terenie Miasteczka Śląskiego przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu występowały zarówno w ciągu dnia jak i w porze nocnej.

4.2.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed hałasem

Obszar interwencyjny: ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzone w zakładach kontrole hałasu, - świadomość społeczeństwa jest coraz większa, - ciągle podejmowane są działania w celu poprawy jakości nawierzchni dróg 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac, - oddziaływanie związane z emisją hałasu lotniczego z portu lotniczego MPL „Pyrzowice”, - przekroczenia norm dopuszczalnego hałasu na terenach wzdłuż dróg
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - podjęcie działań zmniejszających hałas samochodowy (stosowanie cichych nawierzchni, dźwiękoszczelnych okien, działania organizacyjne itp.), - realizacja założeń programów ochrony środowiska przed hałasem 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrastający ruch pojazdów, - zły stan techniczny pojazdów

Działania mające na celu ochronę przed hałasem powinny obejmować m.in.:

- budowę zabezpieczeń w postaci ekranów akustycznych na obszarach zagrożonych nadmiernym hałasem (np. wzdłuż dróg),
- tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej,
- egzekwowanie istniejących ograniczeń prędkości,
- stosowanie nawierzchni o dobrych parametrach akustycznych,
- rozwój systemu ścieżek rowerowych i ciągów pieszych.

4.3 Obszar interwencji: pola elektromagnetyczne

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1219)* pola elektromagnetyczne to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Naturalne procesy elektromagnetyczne rozwijały się we wszechświecie od początku jego istnienia i stanowią zasadniczy składnik środowiska Ziemi. Naturalne źródła promieniowania to np. promieniowanie kosmiczne, promieniowanie emitowane przez pierwiastki zawarte w skorupie ziemskiej. Człowiek stosunkowo niedawno wprowadził do środowiska urządzenia emitujące energię elektromagnetyczną w szerokim zakresie częstotliwości, które stanowią sztuczne źródła promieniowania.

Wśród zidentyfikowanych, szkodliwych dla środowiska, rodzajów promieniowania elektromagnetycznego powodowanego przez działalność człowieka, wyróżnia się:

- promieniowanie jonizujące, pojawiające się w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych;
- promieniowanie niejonizujące, pojawiające się wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Wpływ promieniowania na człowieka i środowisko

Wpływ promieniowania elektromagnetycznego na człowieka i środowisko nie jest jeszcze do końca poznany. Możliwe skutki oddziaływania pola elektromagnetycznego, szczególnie w przypadku silnych narażeń, to⁸:

- zaburzenia układu nerwowego
- zaburzenia układu sercowo-naczyniowego
- zaburzenia układu odpornościowego
- procesy nowotworowe
- dolegliwości subiektywne, takie jak: bóle głowy, zmęczenie, zaburzenia pamięci.

⁸ Strona internetowa Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy: <https://www.ciop.pl/>

Źródła promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Miasteczko Śląskie

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Miasteczko są przede wszystkim:

- napowietrzne linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiowe, stacje radiofoniczne, stacje telewizyjne.

Badania poziomu promieniowania elektromagnetycznego prowadzi w WIOŚ w Katowicach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Ostatnie badania poziomów pól elektromagnetycznych w przedziale częstotliwości 100 kHz – 3 GHz (składowej elektrycznej E) na terenie Gminy Miasteczko Śląskie były wykonywane w 2019 r. Badania wykonano w centralnej części miasta, przy placu kościelnym. Średnia wartość natężenia pola elektrycznego zanotowana podczas przeprowadzanych badań wyniosła $<0,20$ [V/m]. Zgodnie z wartościami określonymi w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448)* wartość zbadanego natężenia w analizowanym punkcie nie przekroczyła dopuszczalnych norm.

4.3.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu polepszenia ochrony przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym

Obszar interwencyjny: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
- aktualnie dopuszczalne poziomy PEM, nie są przekroczone, - prowadzone pomiary natężenie pola elektromagnetycznego	- stan techniczny linii napowietrznych, - wzrastająca ilość urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
- monitoring umożliwiający wykrycie ponadnormatywnego promieniowania	- rozwój sieci teleinformatycznych

Działania mające na celu ochronę przed negatywnymi skutkami promieniowania elektromagnetycznego powinny obejmować:

- lokalizację (w miarę możliwości) infrastruktury teleinformatycznej, w taki sposób aby zapewnić dotrzymanie norm poziomów pól elektromagnetycznych w przestrzeni wymagającej ochrony, z uwzględnieniem skumulowanego oddziaływania wszystkich źródeł emisji,
- prowadzenie systematycznych pomiarów pól elektromagnetycznych w ramach monitoringu środowiska, w celu utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych poziomach oraz niezwłoczne podejmowanie działań naprawczych w przypadku stwierdzenia przekroczenia poziomów dopuszczalnych.

4.4 Obszar interwencji: gospodarowanie wodami

4.4.1 Wody podziemne

Jednym z ważniejszych zadań polityki państwa jest ochrona wód podziemnych przed ich degradacją, dlatego już na poziomie samorządu gminnego zapobieganie zanieczyszczeniom tych wód stanowi ważny priorytet.

Gmina Miasteczko Śląskie posiada duże zasoby wód podziemnych, które zalegają głównie w triasowych poziomach wapienia muszlowego i retu w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 327 Lubliniec –Myszków.

Poziom wodonośny zbiornika jest zasilany bezpośrednio opadami na wychodniach, oraz pośrednio poprzez przesączanie z innych warstw. Zbiornik w wysokim stopniu jest zagrożony przesiąkaniem zanieczyszczeń z powierzchni.

Zbiornik wód podziemnych Lubliniec-Myszków GZWP 327 ze względu na niewielki stopień przykrycia warstwy wodonośnej warstwami trudno przepuszczalnymi zaliczany jest do silnie podatnych na antropopresję.

Potencjalne ryzyko zanieczyszczeniem chemicznym i biologicznym wód podziemnych na terenie Gminy Miasteczko Śląskie wynika przede wszystkim z:

- zrzutów ścieków i nieoczyszczonych wód opadowych do wód powierzchniowych lub ziemi,
- obecności „dzikich wysypisk” odpadów,
- stosowanych zabiegów chemizacji rolnictwa i leśnictwa,
- emisji gazów i pyłów przemysłowych, które wraz z wodami opadowymi mogą przedostać się do poziomu wód podziemnych,
- obecności składowiska odpadów Huty Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A.

Monitoring diagnostyczny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu uzupełnienia i sprawdzenia oceny wpływu oddziaływań wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych oraz oceny znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężeń zanieczyszczeń wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych. Monitoring diagnostyczny dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na terenie kraju i jest prowadzony z częstotliwością przynajmniej raz w ciągu 6-letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.⁹

Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi monitoring jakości wód podziemnych w oparciu krajową sieć pomiarową oraz sieć regionalną uzupełniającą pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Obszar Gminy Miasteczko Śląskie znajduje się w granicach następujących jednolitych części wód podziemnych (wg podziału na 172 JCWPd)

- JCWPd nr 110

- JCWPd nr 111

Wg danych GIOŚ wody JCWPd nr 110 charakteryzują się słabym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym, JCWPd nr 111 charakteryzują się słabym stanem chemicznym i słabym stanem ilościowym (ostatnie dostępne dane za 2016 r.)

Na terenie Gminy Miasteczko w ostatnich latach nie GIOŚ nie prowadził badań wód podziemnych w ramach monitoringu PMŚ. Najbliżej Gminy Miasteczko Śląskie badania były prowadzone w Gminie Tworóg, miejscowość Połomia (punkt nr 879, leżący w obrębie JCWPd nr 110, w ramach monitoringu diagnostycznego). W 2019 r. wody w badanym punkcie zostały zakwalifikowane do II klasy jakości wód. Szczegółowe wyniki badań poszczególnych punktów pomiarowych znajdują się na stronie internetowej WIOŚ w Katowicach.¹⁰

Co roku Państwowa Służba Hydrologiczna publikuje i udostępnia na swojej stronie internetowej Roczniki Hydrologiczne, w których zamieszcza dane o stanie wód podziemnych w badanych w poszczególnych punktach pomiarowych.¹¹ Badaniami objęty jest także punkt na terenie Gminy Miasteczko Śląskie (II/941/1 Miasteczko Śląskie-Żyglin), wg danych zamieszczonych w ww. rocznikach średni poziom zwierciadła wody w badanym punkcie na przestrzeni ostatnich lata kształtuje się zbliżonym poziomie.

⁹ Strona internetowa Inspekcji Ochrony Środowiska. Monitoring jakości wód podziemnych: <http://mjwp.gios.gov.pl/badania/ogolne-informacje.html>

¹⁰ <http://www.katowice.wios.gov.pl/index.php?tekst=monitoring/informacje/stan2019/i>

¹¹ <https://www.pgi.gov.pl/psh/materialy-informacyjne-psh/rocznik-hydrogeologiczny-psh.html>

4.4.2 Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Miasteczko Śląskie znajduje się na styku dwóch zlewni: rzek Odry i Wisły. Północny i zachodni obszar gminy, położony jest w zlewni rzeki Mała Panew (dorzecza rzeki Odry), zaś południowa i wschodnia część położona jest w zlewni rzeki Brynica (dorzecze rzeki Wisła). Północna część gminy odwadniana jest przez rzekę Zarachowski Rów (zlewnia 3 rzędu), północno – zachodnia i centralna część gminy odwadniana jest przez rzekę Woda Graniczna (zlewnia 4 rzędu) oraz jej dopływy, natomiast zachodnia, południowo - zachodnia i centralna część gminy odwadniana jest przez rzekę Brynicę (zlewnia 3 rzędu) oraz jej dopływy (zlewnia 4 rzędu).

Sieć rzeczna na terenie gminy tworzą:

1. Brynica - prawobrzeżny dopływ Przemszy. Rzeka zaczyna swój bieg w Mysłowie (powiat myszkowski) i uchodzi do rzeki Przemszy w Mysłowicach. Rzeka zasila wody zbiornika wody pitnej Kozłowa Góra.
2. Woda Graniczna - prawobrzeżny dopływ Stoły. Potok rozpoczyna swój bieg w Miasteczku Śląskim następnie przepływa przez Tarnowskie Góry i Boruszowice, gdzie w miejscowości Hanusek wpada do Stoły.
3. Potok Zarachowski Rów – lewobrzeżny dopływ Małej Panwi.

Hydrografię terenu uzupełniają liczne rowy melioracyjne oraz naturalne i sztuczne zbiorniki wodne - stawy występujące pojedynczo. Na terenie gminy znajduje się ich kilkadziesiąt, są to niewielkie zbiorniki wód powierzchniowych, stanowiących zwykle zalane wodą dawne piaskownie czy gliniarki. Są one słabo rozpowszechnione i nie mają istotnego wpływu na kształt sieci hydrograficznej gminy. Tylko trzy zbiorniki mają powierzchnię powyżej 1 ha: staw w rejonie ul. Gałczyńskiego, jeden ze stawów na użytku ekologicznym Gierzyna oraz jeden ze stawów na terenie dawnej kopalni Pasieki. Lokalnie w dolinach cieków i terenów obniżonych występują obszary podmokłe. Zasilanie wyżej wymienionych cieków ma charakter gruntowo – śnieżno – deszczowy.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie Miasteczka Śląskiego wydzielono tylko trzy cieki jako Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

- Stoła od źródła do Kanara (pod tą nazwą ukrywa się Graniczna Woda),
- Zacharowski Rów,

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra (to z kolei Brynica wraz z Dopływem spod Żyglinka).

Jednolite części wód powierzchniowych mają często inne nazwy niż oficjalne hydronimy cieków. Na terenie gminy wydzielono tylko trzy cieki jako JCWP, wyróżnia się tu natomiast pięć zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- w zlewni Odry:
 - JCWP Zacharowski Rów (kod PLRW 600017118132) – płynący bezpośrednio przez gminę, uchodzący do Małej Panwi,
 - JCWP Mała Panew od Ligockiego Potoku do Stoły (kod PLRW 600019118159) – odwadniana z terenu gminy przez Dopływ spod Jurnej Góry, który uchodzi do Małej Panwi poniżej ujścia Zacharowskiego Rowu,
 - JCWP Stoła od Źródła do Kanara (kod PLRW 6000181181649) – odwadniana z terenu gminy przez Graniczny Potok uchodzący do Stoły oraz dopływ Granicznej Wody – Dopływ spod Mikołeski;
- w zlewni Wisły:
 - JCWP Potok spod Nakła (kod PLRW 20006212632) – odwadniany z terenu gminy przez niewielki rów u zbiegu DW908 i linii kolejowej,
 - JCWP Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra (kod: PLRW20005212619) – odwadniana z terenu gminy przez Dopływ spod Żyglinka, ale także stanowiąca rzekę graniczną dla gminy.

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych – przyczyny i wskaźniki ich oceny

Zanieczyszczenia wód są to niekorzystne zmiany właściwości fizycznych, chemicznych i bakteriologicznych wody spowodowane przede wszystkim wprowadzaniem w nadmiarze substancji nieorganicznych (stałych, płynnych, gazowych), organicznych, radioaktywnych czy wreszcie ciepła czego efektem jest ograniczenie lub uniemożliwienie wykorzystywania wody do picia i celów gospodarczych, a także pogorszenie kondycji biocenoz wodnych.

Ze względu na pochodzenie wyróżnia się zanieczyszczenia:

- **naturalne** – takie, które pochodzą z domieszek zawartych w wodach powierzchniowych i podziemnych – np. zasolenie, zanieczyszczenie związkami żelaza,
- **sztuczne** – inaczej antropogeniczne, które są związane z działalnością człowieka. Są to m.in. ścieki odprowadzane do wód, spływy z terenów rolniczych, przemysłowych, składowisk odpadów.

Ze względu na źródło wyróżnia się:

- **źródła punktowe** – ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, pochodzące głównie z zakładów przemysłowych i z aglomeracji miejskich,
- **zanieczyszczenia powierzchniowe lub obszarowe** – zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych nie posiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych,
- **zanieczyszczenia ze źródeł liniowych lub pasmowych** – zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torfowisk oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

Stopień zanieczyszczenia wód określa się za pomocą tzw. wskaźników zanieczyszczenia, które określają ilość i rodzaje zawartych w wodzie zanieczyszczeń oraz kondycję biocenoz wodnych. Podstawowy podział wskaźników służących do oceny czystości wód powierzchniowych wyróżnia:

- wskaźniki biologiczne np.: wskaźnik fitoplanktonowy, makrofitowy indeks rzeczny, multimetryczny indeks okrzemkowy,
- wskaźniki fizykochemiczne np.: temperatura, zawiesina ogólna, tlen rozpuszczony, BZT⁵, OWO, przewodność, substancje rozpuszczone, siarczany, chlorki, odczyn pH, zasadowość ogólna, azot amonowy, azot ogólny, fosforany.

Ocena jakości wód powierzchniowych

Stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych określa się za pomocą tzw. wskaźników zanieczyszczenia, które określają ilość i rodzaje zawartych w wodzie zanieczyszczeń oraz kondycję biocenoz wodnych. Podstawowy podział wskaźników służących do oceny czystości wód powierzchniowych wyróżnia:

- wskaźniki biologiczne np.: wskaźnik fitoplanktonowy, makrofitowy indeks rzeczny, multimetryczny indeks okrzemkowy,
- wskaźniki fizykochemiczne np.: temperatura, zawiesina ogólna, tlen rozpuszczony, BZT⁵, OWO, przewodność, substancje rozpuszczone, siarczany, chlorki, odczyn pH, zasadowość ogólna, azot amonowy, azot ogólny, fosforany.

Badania i ocena jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest prowadzona przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Program monitoringu realizowany jest w ramach czterech rodzajów monitoringu:

- diagnostyczny,
- operacyjny,
- badawczy,
- obszarów chronionych.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do tzw. jednolitych części wód (JCWP).

Inspekcja Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje badania wód w wybranych punktach JCWP poprzez:

- klasyfikację stanu/potencjału¹² ekologicznego - pięć klas czystości:
 - I klasa: bardzo dobry stan ekologiczny
 - II klasa: dobry stan ekologiczny
 - III klasa: umiarkowany stan ekologiczny
 - IV klasa: słaby stan ekologiczny
 - V klasa : zły stan ekologiczny
- klasyfikację stanu chemicznego (dobry lub poniżej dobrego)
- ocenę stanu jednolitej części wód.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników z normami jakości. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w „dobrym” stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej jednolitej części wód określa się jako „poniżej dobrego”.¹³

¹² w przypadku wód, które powstały w wyniku działalności człowieka lub których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka, tzn. wód sztucznych lub wód silnie zmienionych.

¹³ Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska: <http://www.gios.gov.pl/pl/component/content/article/8-pms/203-sposob-oceny-stanu-wod>

Po sklasyfikowaniu stanu/potencjału ekologicznego wód (klasy od I do V) i uwzględnieniu oceny stanu ich chemicznego można dokonać końcowej oceny stanu wód zgodnie z przedstawioną dalej tabelą.

Tabela 10 Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych¹⁴

Stan wód		Stan chemiczny	
		dobry stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny/ potencjał ekologiczny	bardzo dobry stan ekologiczny/ maksymalny potencjał ekologiczny	dobry stan wód	zły stan wód
	dobry stan ekologiczny/ dobry potencjał ekologiczny	dobry stan wód	zły stan wód
	umiarkowany stan ekologiczny/ umiarkowany potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód
	słaby stan ekologiczny/ słaby potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód
	zły stan ekologiczny/ zły potencjał ekologiczny	zły stan wód	zły stan wód

Na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w ostatnich latach nie prowadzono badań wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska (brak punktów pomiarowych w ramach sieci monitoringu PMŚ na terenie gminy)

Poniżej zestawiono informacje na temat oceny jednolitych części wód znajdujących się na terenie Gminy Miasteczko Śląskie za rok 2018 (ostatnie udostępnione dane przez GIOŚ).¹⁵

Tabela 11 Ocena stanu JCWP znajdujących się terenie Gminy Miasteczko Śląskie.

Nazwa jcwp	Punkt pomiarowy	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu jcwp	Rok oceny
Stoła od źródła do Kanara	Stoła - m. Brynek	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	2018
Zacharowski Rów	Zacharowski Rów - uj. do Małej Panwi	dobry stan ekologiczny	Brak danych	Brak możliwości oceny	2018

¹⁴ <http://www.gios.gov.pl/pl/component/content/article/8-pms/203-sposob-oceny-stanu-wod>

¹⁵ <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra	Brynica - powyżej zb. Kozłowa Góra	Brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	2018
Mała Panew od Ligockiego Potoku do Stoły	Mała Panew - pow. uj. Stoły koło Potępy	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	2018
Potok spod Nakła	Potok spod Nakła - m. Ostrożnica	Brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	2018

4.4.3 Ochrona przed powodzią

Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi publikowana na portalu ISOK – „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” wskazuje, że terenie Gminy Miasteczko Śląskie nie ma obszarów zagrożenia powodziowego

Zagrożenie ewentualnymi podtopieniami stwarza rzeka Brynica - potencjalnie zagrożona jest zabudowa wschodniej części sołectwa Brynica (ul. Rieczna, fragment zabudowy ul. Borowej i ul. Grobla).

Wysoka lesistość obszaru gminy, a tym samym retencja wód opadowych zmniejsza ryzyko zagrożeń powodziowych w rejonach dwu pozostałych większych cieków na terenie Gminy: Rowu Zacharowskiego na północy i potoku Graniczna Woda w części zachodniej.

W 2013 r. opracowano „Plan operacyjny ochrony przed powodzią Gminy Miasteczko Śląskie”.

Do działań zmierzających do ograniczenia i likwidacji zagrożenia powodziowego, należą:

- 1) wyłączenie z zabudowy terenów zlokalizowanych na dnie dolin rzecznych, gdyż stanowią one:
 - ważny element ekosystemu,
 - drogi migracji gatunków,
 - drogi spływu wód opadowych, także powodziowych,
 - obszar posiadający niekorzystne warunki topoklimatyczne,
 - tereny o zmiennym poziomie wód gruntowych utrudniającym budownictwo;
- 2) nielokalizowanie zabudowy kubaturowej w zasięgu zalewów powodziowych i podtopień ze względu na:
 - powstawanie szkód w czasie podwyższonych stanów wód,
 - zawilgocenia i zagrzybienia budynków;

3) uwzględnienie w projektach budowlanych przepustów, mostów i nasypów przegradzających doliny rzeki potoków zapieniających swobodny spływ wód,

5) utrzymanie koryt rzek oraz zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych w dobrym stanie technicznym.

4.4.4 Ochrona przed suszą

Ze względu na zmiany klimatu coraz częściej występują susze wpływając na niedobór wód w glebach użytkowanych rolniczo. Odbiorem nadmiaru wody oraz utrzymaniem odpowiedniego poziomu wilgoci w gruntach rolniczych służą rowy melioracyjne, których stan techniczny często jest niezadawalający.

Można wyróżnić kilka rodzajów suszy:

- susza atmosferyczna - zależy od wysokości opadów,
- susza hydrologiczna - zależy od poziomu wody w zbiornikach ,
- susza rolnicza - zależy od dostępności wody dla upraw.¹⁶

Województwo śląskie na tle innych regionów Polski nie jest narażone na susze atmosferyczne i hydrologiczne w szczególny sposób, na ogół nie występuje zagrożenie stabilności dostaw wody pitnej dla mieszkańców. Natomiast problem susz rolniczych w kontekście występujących na terenie Gminy Miasteczko Śląskie upraw roślinnych jest wart poruszenia.

Wg danych Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach w 2019 r. na terenie Gminy Miasteczko Śląskie zagrożenie suszą rolniczą występowało w okresie od maja do sierpnia, w roku 2018 od kwietnia do września w 2017 r. nie występowało.¹⁷

W warunkach suszy rolniczej w uprawie roli zaleca się:

- ograniczyć liczbę zabiegów uprawowych,
- na glebach lekkich nie używać narzędzi powodujących rozpylenie gleby - bron aktywnych, glebogryzerek, itp.
- nawożenie nie powinno być stosowane zbyt płytko - koncentracja soli nie sprzyja wzrostowi roślin,
- w związku z ograniczeniem czasu na uprawę gleby, dobrze jest zastosować wiatrowanie wgłębne, aby przyspieszyć osiadanie gleby, a przez to zwiększyć podsiąkanie,
- nie powinno się wywozić obornika, gdyż susza nie sprzyja jego rozkładowi, a w przypadku wysokich temperatur ułatwione jest ulatnianie się azotu do atmosfery, na polach po

¹⁶ www.klimat.czn.uj.edu.pl/enid/3__Susza_w_basenie_Morza__r_dziemnego/-_Typy_susz_465.html

¹⁷ <http://www.susza.iung.pulawy.pl/wykazy/2017,2413021/>

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

kukurydzy (i innych z dużymi ilościami resztek poźniwnych) trzeba zadbać o rozdrobnienie rżyska w celu łatwiejszego przykrycia resztek.¹⁸

¹⁸ www.kpodr.pl/index.php/galeria-2013/226-skutki-suszy-dla-rolin-uprawnych-

4.4.5 Analiza SWOT i proponowane kierunki działań w celu racjonalnego gospodarowania wodami

Obszar interwencyjny: GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - duże zasoby wód podziemnych, - coraz większa świadomość mieszkańców dot. zagadnień związanych ochroną zasobów wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wciąż niezadawalający stan jakości wód powierzchniowych na terenie gminy, - wciąż nie wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do kanalizacji, - zanieczyszczenia powierzchniowe pochodzenia rolniczego, - zanieczyszczenia przedostające się do wód z zakładów przemysłowych
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość uzyskania dofinansowania na realizację zadań związanych z ochroną wód, - edukacja oraz propagowanie zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody, - zaostrzające się normy dla przemysłu daje szansę na poprawę stanu środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> - napływ zanieczyszczeń z sąsiednich gmin

Działania, które powinny być podejmowane w celu racjonalnego gospodarowania wodami i ochrony przed powodzią i skutkami suszy są następujące:

- monitoring wód powierzchniowych i podziemnych,
- realizacja przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do wód (rozwój kanalizacji, likwidacja dzikich wysypisk, szamb itp.),
- realizacja programu małej retencji województwa śląskiego w zakresie zadań na szczeblach gminnych,
- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów zagrożonych powodzią,
- bieżąca kontrola systemu obiektów urządzeń zabezpieczających przed powodzią,
- modernizacja systemów melioracyjnych,
- utrzymanie koryt rzecznych,
- rozbudowa i budowa infrastruktury przeciwpowodziowej,
- rozwój systemu monitoringu oraz systemu ostrzegania przed powodzią,

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- edukacja rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych oraz wsparcie w przypadku wystąpienia lub powodzi,
- ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez przemysł.

4.5 Obszar interwencji: gospodarka wodno-ściekowa

4.5.1 Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków¹⁹

Obszar Gminy Miasteczko Śląskie jest zaopatrywany w wodę głównie przez PWiK w Tarnowskich Górach. Woda podawana mieszkańcom gminy pochodzi ze zbiornika wód podziemnych „Lubliniec-Myszków”. Stacja uzdatniania wody Bibiela jest zasilana z dwóch układów studni głębinowych. Jeden układ stanowią studnie dostarczające wodę niewymagającą uzdatnienia. Jest ona dostarczona rurociągiem żeliwnym do dwóch zbiorników wody czystej. Stąd woda tłoczona jest do sieci magistralnej rurociągiem.

Wg danych PWiK w Tarnowskich Górach aktualnie do sieci wodociągowej podłączonych jest 1334 gospodarstw domowych oraz 140 innych podmiotów.

Wg danych GUS na koniec 2018 r. z sieci korzystał 7 368 osób co stanowi prawie 100% ogólnej liczby mieszkańców Gminy.

Sieć wodociągowa

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Miasteczko Śląskie wynosi ok. 69 km – z czego:

- ok. 44 km - sieć rozdzielcza,

- ok 15 km – przyłącza

Zużycie wody

Średnie zużycie w gospodarstwach domowych w latach 2016 -2020 (do czerwca) wyniosło:

190 580,11 m³/rok, zaś średnie zużycie wody przez inne pomioty w tym okresie wyniosło

25 194,25 m³/rok.²⁰

W przedstawionej dalej tabeli wskazano dane GUS na temat średniego zużycia wody na 1 mieszkańca/rok w okresie 2016-2020.

Średnie roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca na przestrzeni ostatnich dwóch lat wygląda następująco:

¹⁹ Dane udostępnione przez PWiK w Tarnowskich Górach

²⁰ Dane udostępnione przez PWiK w Tarnowskich Górach

Tabela 12 Średnie roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Gminie Miasteczko Śląskie w latach 2016-2020²⁹

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Średnie zużycie wody [m ³ /mieszkańca/rok]	257,6	257,6	276,1	276,2	252,2

Struktura materiałowa sieci wodociągowej²¹

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Miasteczko Śląskie aktualnie przedstawia się następująco:

Lp.	Struktura materiałowa	Udział [%]
1.	Żeliwo	5
2.	Żeliwo sferoidalne	1
3.	Stal	18
4.	AC	1
5.	PVC	12
6.	PE	63

Sieć kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalnie ścieków²²

Sieć kanalizacji na terenie gminy jest zbudowana z kamionki, PCV i betonu.

Usługi w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków realizuje Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Tarnowskich Górach. Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi ok. 48 km w tym:

- kanalizacja ogólnospławna (3,5 km),
- kanalizacja deszczowa (3,1 km),
- kanalizacja sanitarna (34,3 km),
- podłączenia (6,8 km).

Aktualnie liczba gospodarstw domowych podłączonych do kanalizacji wynosi 1242 natomiast liczba innych podmiotów podłączonych do kanalizacji wynosi 74.

W przedstawionej dalej tabeli zamieszczono dane dot. ludności korzystającej z kanalizacji w Gminie Miasteczko Śląskie w latach 2015-2018 (ostatnie dostępne dane obejmują 2018 r.).

²¹ Dane udostępnione przez PWiK w Tarnowskich Górach

²² Dane udostępnione przez PWiK w Tarnowskich Górach

Tabela 13 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej²³

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	
2015	5 482
2016	5 533
2017	5 649
2018	5 859

Na terenie Gminy Miasteczko Śląskie istnieją dwie oczyszczalnie ścieków:

1. Mechaniczno-biologiczna Oczyszczalnia Ścieków „Miasteczko Śląskie” eksploatowana przez PWiK w Tarnowskich Górach.

Oczyszczalnia zlokalizowana jest przy ulicy Dworcowej, przyjmuje ścieki komunalne z terenu Miasteczka Śląskiego i Żygłina.

Oczyszczalnia składa się z części mechanicznej, biologicznej i osadowej. W części mechanicznej ścieki surowe oczyszczane są z cząstek i zawiesin stałych takich jak skratki i piasek. W części biologicznej poprzez wykorzystanie technologii osadu czynnego w reaktorach typu SBR dochodzi do redukcji zanieczyszczeń takich jak: BZT5, ChZT oraz zawiesina ogólna. Po stabilizacji osady ściekowe odwadniane są na poletkach ociekowych. Oczyszczalnia zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym może przyjąć średnio 1 320 m³/d ścieków. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Graniczna Woda.

2. Zakładowa oczyszczalnia ścieków Huty Cynku „Miasteczko Śląskie”, w skład w której wchodzi oczyszczalnia ścieków ogólnoprzemysłowych i sanitarnych.

²³ GUS, Bank Danych Lokalnych

4.5.2 Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

Obszar interwencyjny: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - Gmina jest dobrze wyposażona w infrastrukturę wodociągową, - duży stopień skanalizowania gminy, - wiele inwestycji już wykonano lub są w trakcie realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająco rozbudowana sieć kanalizacji deszczowej, - wciąż nie wszyscy mieszkańcy mają dostęp do kanalizacji sanitarnej, - niewystarczająca ilość środków finansowych na wykonanie wszystkich potrzebnych prac
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość uzyskania dofinansowania na inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, - rozwój nowych technologii w przemyśle skutkujących ograniczeniem zużycia wody oraz ilości wytworzonych ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> - niebezpieczeństwo obniżenia poziomu wód i zakłócenia stosunków hydrologicznych, - nieszczelne zbiorniki bezodpływowe (szamba), które mogą spowodować skażenie gleby i wód podziemnych

Działania, które powinny być podejmowane w celu racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej są następujące:

- wspieranie działań mających na celu zmniejszenie ilości odprowadzanych ścieków (oczyszczonych i nieoczyszczonych, przemysłowych i komunalnych) oraz ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego,
- ograniczenie strat wody związanych z przesyłem i poprawa zaopatrzenia ludności w wodę,
- wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, w których jest to uzasadnione ekonomicznie i technicznie,
- wspieranie budowy kanalizacji deszczowej i separatorów a także połączenie budowy systemów podczyszczających z budową i modernizacją dróg,
- wspieranie rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w gminie,
- wspieranie działań mających na celu poprawę jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód,
- wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniami,
- promowanie proekologicznych zasad uprawy, chowu i produkcji rolnej
- inwentaryzacja przydomowych oczyszczalni i szamb.

4.6 Obszar interwencji: zasoby geologiczne

Na terenie gminy Miasteczko Śląskie występują złoża piasków podsadzkowych, piasków i żwirów oraz wapieni. Kilka dużych złóż piasków podsadzkowych (Strzybnica, Brynica, Chechło) i piasków i żwirów (Żyglin VI) położonych jest w zdecydowanej większości poza granicami gminy, na jej terenie występują jedynie niewielkie ich fragmenty. Złoża piasków i żwirów Miasteczko, Ostra Góra i Żyglinek zostały udokumentowane w ostatnich latach i obejmują złoża piasków deponowane w wydmach usytuowanych w północnej części gminy. Eksploatacja złóż Ostra Góra i Miasteczko została podjęta w 2016 r., pozostałe złoża piasków nie są eksploatowane. Trwa również eksploatacja złóż wapieni, choć pozyskiwane są one tu metodami ręcznymi.

Historia Miasteczka Śląskiego ściśle związana jest z eksploatacją rud cynku i ołowiu oraz rud żelaza w czasach od średniowiecza do początków dwudziestego wieku. Pozostałości tej eksploatacji w postaci warpii, szybików, usypisk i hałd są jeszcze gdzieś widoczne, ale w zdecydowanej większości ich ślady zostały zatarte przez czas. Najlepiej widoczne ślady eksploatacji rud można podziwiać na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Pasieki, gdzie pozostały fragmenty zatopionej na początku XX w. kopalni. Obecnie na terenie Miasteczka Śląskiego nie jest prowadzona jakakolwiek eksploatacja rud cynku i ołowiu czy żelaza. W rejonie ul. Dworcowej prowadzona była eksploatacja ilów dla potrzeb miejscowej cegielni, znajdowało się tu udokumentowane złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej „Miasteczko Śląskie”. Złożo to zostało wyeksploatowane i skreślone z bilansu zasobów. Obecnie trwa zasypywanie wyrobiska różnego rodzaju odpadami w ramach tzw. rekultywacji.

Poniżej opisano obecnie udokumentowane złoża kopalin terenu gminy.

- Strzybnica - złożo piasków podsadzkowych zlokalizowane w rejonie południowo-zachodniej granicy gminy. Złożo to zostało rozpoznane wstępnie w kategorii C2 w dwóch polach (289,3 ha pole N i 339,3 ha pole S). Średnia miąższość złoża wynosi odpowiednio 4,54 m i 5,99 m. Serię złożową stanowią czwartorzędowe osady piaszczyste zalegające pod nakładem gleby piaszczystej lub torfiastej, o średniej miąższości 0,26 m. Złożo zostało udokumentowane w 1959 r., jak do tej pory nie było przedmiotem eksploatacji.
- Brynica - złożo piasków podsadzkowych znajdujące się na wschód od złoża „Chechło”. Udokumentowane zostało w 1958 r. w kategorii C1 i zajmuje powierzchnię 174,7 ha. Serię złożową budują piaski plejstoceny o miąższości od 2 do 17 m, przykryte nakładem o średniej grubości 0,30 m. Zawartość frakcji o wymiarach do 2 mm wynosi średnio 97,19 %. W obrębie złoża „Brynica” znajdują

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

się dwa złoża kruszywa naturalnego: „Żyglin IV” (poza terenem gminy) oraz Żyglin VI”. W złożu „Żyglin IV” o powierzchni 10,2 ha serię złożową stanowią szare piaski różnoziarniste.

- Chechło - złożo piasku podsadzowego udokumentowane w 1957 r. i eksploatowane w latach od 1960 do 1968 r., zostało ono rozpoznane szczegółowo i udokumentowane w kategorii B. Miąższość złoża kształtuje się w granicach od 0,30 – 19 m, a powierzchnia udokumentowania złoża wynosi 1172,6 ha. Zawartość ziaren o wymiarach do 2 mm dochodzi do 100%. Eksploatacja złoża została zaniechana.
- Żyglin-1, Żyglin-2, Żyglin-3, Żyglin-4 – złoża wapieni w rejonie Żyglinia wiekowo przynależące do triasu środkowego i udokumentowane w 2010 r., choć eksploatowane już wcześniej. Aktualnie są eksploatowane wszystkie złoża oprócz złoża Żyglin-1 w dwóch kamieniołomach. Urobek wykorzystywany jest w lokalnym budownictwie. Ponadto znajduje się tu kilka zaniechanych odkrywek wapienia płytowego.
- Miasteczko – złożo kruszyw naturalnych udokumentowane w 2010 r., położone na północny-wschód od terenu huty. Dla potrzeb eksploatacji złoża w 2015 r. została wydana koncesja na wydobycie, obecnie trwa jego intensywna eksploatacja. Koncesja została zmieniona w 2018 r.
- Ostra Góra – złożo kruszyw naturalnych obejmuje wydmy Ostra Góra położoną w północno-wschodniej części gminy na terenach leśnych. Dokumentacja geologiczna przyjęta została Decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 2125/OS/2014 z dnia 27 października 2014 r. Zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 2209 tys. ton, kopalina z tego złoża może mieć zastosowanie w drogownictwie i budownictwie. Dla potrzeb eksploatacji złoża w 2015 r. została wydana koncesja na wydobycie, obecnie trwa jego intensywna eksploatacja. Koncesja na wydobycie została zmieniona w 2017 r.
- Żyglin VI - Złożo kruszywa naturalnego „Żyglin VI” stanowi ciąg wzgórz wydmy. Jego powierzchnia wynosi 70,7 ha. Piaski z tego złoża charakteryzują się punktem piaskowym wynoszącym 93,9 % i zawartością pyłów mineralnych 4,7 %. Na terenie gminy znajduje się niewielki fragment tego złoża.
- Żyglinek – złożo kruszyw naturalnych obejmuje wydmy Jurna Góra, Jackowa Góra, Glacowa Góra. Dokumentacja tej kopaliny została zatwierdzona decyzją Wojewody Śląskiego z dnia 27 czerwca 2001 r. znak SR-V-7414/4/5/01. Złożo jak do tej pory nie było przedmiotem eksploatacji.
- Żyglinek – złożo udokumentowane w 1982 r. Znajduje się ono na północny-wschód od zabudowań huty, częściowo jego granice pokrywają się z granicami złoża „Miasteczko”.

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Prawdopodobnie część tego złoża została wyeksploatowana w latach 80 lub 90 na co wskazuje istniejące tu duże wyrobisko.

- Żyglinek k. Miasteczka Śl. – złoża kruszyw naturalnych. W 2017 r. zostało dodane do bazy danych o złożach Midas, gdzie nadano mu numer 18715.²⁴

W tabeli poniżej przedstawiono informacje o złożach z terenu gminy Miasteczko Śląskie.

Tabela 14 Udokumentowane złoża kopalin gminy Miasteczko Śląskie

ID Midas	Złoże	Obszar Górniczy/ Teren górniczy	Kopalina	Stan zagospodarowania
226	Strzybnica*	-	Piaski pod-sadzkowe	Złoże rozpoznane wstępnie
228	Brynica*	-	Piaski pod-sadzkowe	Złoże rozpoznane szczegółowo
236	Chechło*	-	Piaski pod-sadzkowe	Eksploatacja złoża zaniechana
14742	Żyglin-1	-	Kamienie drogowe i budowlane (wapień)	Złoże rozpoznane wstępnie
14743	Żyglin-2	Żyglin-2/Żyglin-2	Kamienie drogowe i budowlane (wapień)	Złoże zagospodarowane
14744	Żyglin-3	Żyglin-3/Żyglin-3	Kamienie drogowe i budowlane (wapień)	Złoże zagospodarowane
14745	Żyglin-4	Żyglin-4 pole 1/Żyglin-4 pole 1 Żyglin-4 pole 2/Żyglin-4 pole 2	Kamienie drogowe i budowlane (wapień)	Złoże zagospodarowane
14836	Miasteczko	Miasteczko A/ Miasteczko A	Kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	Złoże zagospodarowane
17396	Ostra Góra	Ostra Góra/Ostra Góra	Kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	Złoże zagospodarowane
17508	Żyglin VI*		Kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	Złoże rozpoznane szczegółowo
18614	Żyglinek		Kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	złoże rozpoznane szczegółowo

²⁴ Opracowanie ekofizjograficzne dla Miasta Miasteczko Śląskie, 2016 r.

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

b.d.	Żyglinek		Kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	Złoże zostało udokumentowane w 1982 r. Brak informacji o złożu w „Bilansie kopalin” i Bazie Danych „Midas
18715	Żyglinek k. Miasteczka Śl.		Kruszywa naturalne (piaski i żwiry)	złoże skreślone z bilansu zasobów

4.6.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów geologicznych

Obszar interwencyjny: ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
- zasoby geologiczne gminy są w znacznym stopniu rozpoznane i udokumentowane, - ochrona zasobów geologicznych jest uwzględniana w mpzp	- na terenie gminy widoczne są skutki eksploatacji złóż (wyróbiska)
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
- zaostżające się normy dla przemysłu daje szansę na poprawę stanu środowiska - badania nad nowymi technologiami związanymi z bezpieczną eksploatacją złóż	- ryzyko podjęcia eksploatacji złóż w przyszłości w sposób zagrażający środowisku

Działania, które powinny być podejmowane w celu racjonalnego gospodarowania zasobami geologicznymi i ich ochrony:

- podejmowanie działań zmierzających do eliminowania nielegalnego wydobycia kopalin na potrzeby lokalne,
- sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji złóż kopalin,
- propagowanie substytutów kopalin.

4.7 Obszar interwencji: gleby

Na przeważającej części obszaru gminy występują gleby leśne. Na pozostałej, nieurbanizowanej części, występuje kilka typów gleb. Są to gleby bielnicowe i pseudobielnicowe oraz gleby brunatne (właściwe, wyługowane oraz czarne ziemie) wytworzone z piasków słabogliniastych, piasków gliniastych lekkich i piasków gliniastych mocnych oraz gleby gliniaste powstałe na glinach lekkich. Na wapieniach i dolomitach wykształciły się rędziny brunatne. Stąd na obszarze dzielnicy Żyglin i Żyglinek występuje typ gleby o charakterze rędzin lekkich mieszanych, rędzin ciężkich mieszanych i rędzin średnich mieszanych. Na terenie sołectwa Brynica wzdłuż rzeki Brynica wykształciły się gleby mułowo-torfowe, gleby torfowo-mułowe i torfy niskie. Na terenach leśnych występują słabe jakościowo gleby wykształcone w postaci gleb bielnicowych lub też pseudobielnicowych, znacznie przekształcone na skutek prowadzenia intensywnej gospodarki leśnej. Ich słabe właściwości wynikają również z naturalnych właściwości podłoża (piaski, piaski gliniaste). Na dużej części lasów warstwę gleby stanowi prawie wyłącznie humus w typie mor.

Rolnicza przydatność gleb zależy od ich typu. Na rędzinach i glebach brunatnych wyługowanych występuje kompleks pszenno-wadliwy oraz kompleks żytni słaby i bardzo słaby. Na glebach brunatnych właściwych - kompleks pszenno-dobry. Czarne ziemie charakteryzują użytki zielone średnie, słabe i bardzo słabe oraz kompleks zbożowo-pastewny słaby. Na terenie sołectwa Brynica i Bibiela na glebach mułowo-torfowych, torfowo-mułowych, torfach niskich oraz glebach piaskowych różnych typów genetycznych występuje kompleks żytni słaby, kompleks zbożowo-pastewny słaby oraz użytki zielone słabe i bardzo słabe.

Na terenie Gminy Miasteczko Śląskie grunty klas dobrych zajmują bardzo małe powierzchnie. Łączna powierzchnia gruntów klas III to zaledwie 15,5 ha, co stanowi 2,58% wszystkich gruntów ornych. Grunty te ulokowane są po wschodniej stronie dzielnicy Miasteczko Śląskie. Grunty klas dobrych (klasa IV) zajmują powierzchnię 154,53 ha, co stanowi ok. 25,76%, zaś grunty klas słabych i najslabszych aż 430,08 ha, co stanowi 71,67% wszystkich gruntów rolnych. Słaba jakość gleb wynika z naturalnych warunków podłoża, ale i również z prowadzonej w drugiej połowie XX w. polityki ograniczania rolnictwa, co miało związek z działalnością huty cynku²⁵. Strukturę klas glebowych przedstawiono w przedstawionej dalej tabeli.

²⁵ Opracowanie ekofizjograficzne dla Miasta Miasteczko Śląskie, 2016 r.

Tabela 15 Klasy gleb miasta Miasteczko Śląskie na podstawie danych ewidencyjnych ³⁴

Klasa gleby	RIIIa	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	ŁIII	ŁIV	ŁV	ŁVI	PsIII	PsIV	PsV	PsVI
Miasteczko Śląskie ok. 600,1 ha	1,55	11,10	52,29	68,45	225,52	6,41	0,56	30,10	121,14	22,61	2,28	3,69	28,99	25,41
100%	0,26	1,85	8,71	11,41	37,58	1,07	0,09	5,02	20,19	3,77	0,38	0,62	4,83	4,23

Według informacji zebranych w trakcie Narodowego Spisu Rolnego w 2010 r. na terenie gminy znajdowały się 128 gospodarstwa rolne, z czego 18 miało powierzchnię mniejszą niż 1 ha, 81 miało powierzchnię od 1 do 5 ha, a 5 gospodarstw - powyżej 5 ha.

Powierzchnia zasiewów wynosiła zaledwie 76 ha. Uprawia się głównie żyto, jęczmień, pszenżyto, owies. Niewielką powierzchnię zasiewów stanowią ziemniaki, zaś pozostałych warzyw nie uprawia się prawie w ogóle. Pogłowie zwierząt gospodarskich obejmuje bydło oraz drób. Na terenie gminy hoduje się również niewielkie ilości trzody chlewnej oraz koni.

Stan czystości gleb

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi monitoring jakości gleb i ziemi na poziomie krajowym, w celu śledzenia zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Badania prowadzone są w cyklach 5-letnich, począwszy od 1995 roku, w ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. W ostatnich latach GIOŚ nie prowadził badań na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w ramach wyżej wymienionego monitoringu. Natomiast Powiat Tarnogórski realizował program „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” w ramach, którego były przeprowadzane m.in. badania gleb powiatu. W 2015 r. na terenie Gminy Miasteczko Śląskie wykonano badania gleb na zawartość metali ciężkich w kilkunastu punktach na terenie jej obszarze. Wyniki przeprowadzonych badań wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń niklu, kadmu, cynku i ołowiu w obszarach wokół Huty Cynku „Miasteczko Śląskie”. Wyniki badań gleb w wybranych punktach przeprowadzonego

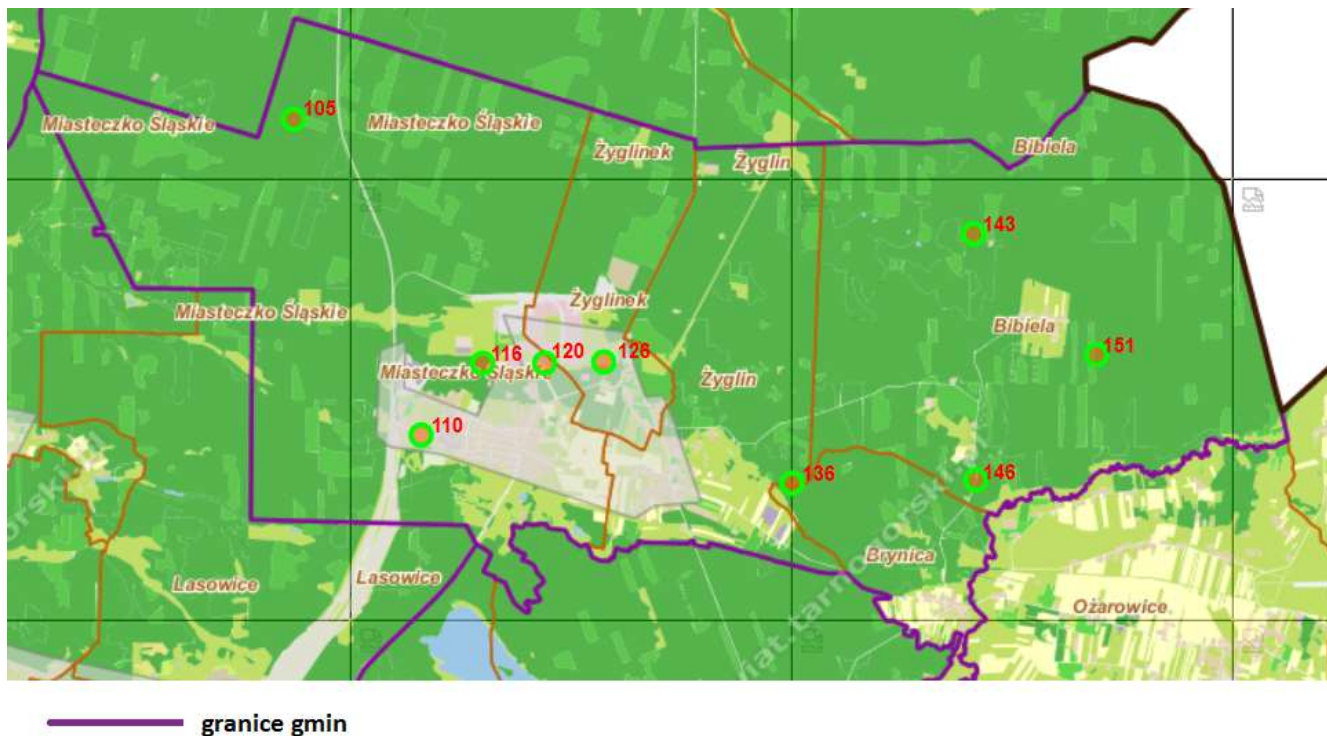
Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

monitoringu przedstawia poniższa tabela (na czerwono zaznaczono przekroczenia dopuszczalnych norm), lokalizację punktów przedstawia rysunek nr 8.

Tabela 16 Wyniki badań gleb na zawartość metali ciężkich przeprowadzonych w 2015 r. na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w ramach programu „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” – wybrane punkty³²

Nr Punktu	105	110	116	120	126	136	143	151	146	jednostka
stężenie metalu	zakres									
Rtęć (Hg)	0,01-0,05	0,01-0,05	0,3-0,46	0,3-0,46	0,05-01	0,01-0,05	0,01-0,05	0,01-0,05	0,01-0,05	mg/kg s.m
Chrom (Cr)	0-2,3	0-2,3	0 - 2,3	2,31-5,0	10,1-25	0-2,3	0-2,3	0-2,3	0-2,3	
Nikiel (Ni)	0-3,2	0-3,2	0- 3,2	5,01-10	10,01-25	0-3,2	0-3,2	0-3,2	0-3,2	
Kadm (Cd)	0-0,5	0,5-1,0	2,01-4,0	>4	>4	0,5-1,0	0,5-1,0	1,01-2,0	2,01-4,0	
Cynk (Zn)	2,81-50	50,1-100	>300	>300	>300	2,81-50	2,81-50	2,81-50	50,01-100	
Ołów (Pb)	3,21-25	50,1-75	>100	>100	>100	25,01-50	3,21-25	50,01-75	75,01-100	
Miedź (Cu)	0-2,4	2,41-15,0	2,41-15,0	15,1-25	2,51-50	0-2,4	0-2,4	0-2,4	0-2,4	

Rysunek 8 Lokalizacja punktów monitoringu gleb na zawartość metali ciężkich przeprowadzonych na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w ramach programu „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” – wybrane punkty²⁶

Gleby na obszarze gminy są bardzo mocno zanieczyszczone metalami ciężkimi, a ich źródłem jest Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. (głównie dawna eksploatacja). Dodatkowo naturalnie kwaśny odczyn gleb generuje małą pojemność sorpcyjną, a w efekcie łatwość przechodzenia metali ciężkich do roztworów glebowych i dalej do tkanek roślinnych, zwierzęcych i wód gruntowych. „Zapasy” tych metali osadzonych wraz z pyłami przez kilkadziesiąt lat działalności zakładu w glebie będą jeszcze przez długi czas stanowiły zagrożenie dla środowiska przyrodniczego i ludzi.

Potencjalne źródła zanieczyszczeń gleb na terenie gminy:

- emisja pyłów i gazów z przemysłu jak i motoryzacji,
- niewłaściwie składowane odpady w tym tzw. „dzikie wysypiska,
- obecność składowiska odpadów przemysłowych Huty Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A.,
- nieszczelne szamba,
- nieprawidłowo prowadzona gospodarka wodno-ściekowa.

4.7.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony gleb

Obszar interwencyjny: GLEBY	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca świadomość i wiedza rolników w zakresie ochrony gleb poprzez właściwie wykonywane zabiegi techniczne i nawożenie, - poprawa jakości gleb w wyniku zmniejszenia ilości nieoczyszczonych ścieków odprowadzanych bezpośrednio do gleby (rozwój kanalizacji), 	<ul style="list-style-type: none"> - zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi, - zakwaszenie gleb, - nieskanalizowane obszary gminy - przewaga gleb słabych klas,
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój rolnictwa ekologicznego oraz upowszechnienie zasad Dobrych Praktyk Rolniczych, - poprawa jakości gleb związana ze zmniejszeniem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy (przestrzeganie zapisów zawartych w POP dla strefy śląskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> - niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w rolnictwie, - ciągle rozwijający się transport i przemysł, - brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu gleb

Działania, które powinny być podejmowane w celu ochrony gleb:

- racjonalne gospodarowanie glebami,
- zachowanie wartości przyrodniczych,
- zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania gleb,
- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi,
- utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
- doprowadzenie jakości gleby i ziemi do co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane,
- upowszechniania zasad Dobrych Praktyk Rolniczych oraz upraw ekologicznych.

4.8 Obszar interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami na terenie województwa śląskiego do września 2019 r. opierała się na wskazanych w „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016 - 2022” regionach gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK). Gmina Miasteczko Śląskie należała do Regionu II.

Gospodarka odpadami w regionach prowadzona była w oparciu o wykorzystanie Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), których wykaz znajdował się w uchwałach w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami (WPGO).

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 1579)* zniesiono regionalizację w odpadach komunalnych – zlikwidowano podział na regiony gospodarki komunalnej i powiązany z tym zakaz przetwarzania wybranych odpadów poza granicami regionów.

RIPOK-i zostały zastąpione przez instalacje komunalne, a zastępcze i ponadregionalne RIPOK-i zostały usunięte, z uwagi na brak regionów. Uchwały w sprawie wykonania WPGO, zastąpiono tzw. listami instalacji komunalnych prowadzonymi przez marszałków województw.

System gospodarki odpadami na terenie Gminy Miasteczko Śląskie

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Miasteczko Śląskie z mocy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku przejęła zadania związane z odbiorem odpadów komunalnych i segregowanych z gospodarstw domowych, na których zamieszkują mieszkańcy Gminy Miasteczko Śląskie. Odbiorem odpadów zajmuje się firma wybierana przez gminę na drodze przetargu. Selektywne zbieranie odpadów odbywa się poprzez ich segregację z podziałem na tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe, szkło, materiały papierowe.

W zabudowie wielorodzinnej do segregacji odpadów przeznaczone są specjalnie oznaczone pojemniki o większej pojemności. Pojemniki te zlokalizowane są w tzw. „altankach śmietnikowych”. Natomiast w przypadku zabudowy jednorodzinnej poszczególne domostwa są wyposażone indywidualnie w mniejsze pojemnik/lub worki na odpady segregowane, umieszczane na terenie posesji.

W przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a jednak powstają tam odpady komunalne, ich właściciele/użytkownicy są zobowiązani do posiadania umowy z przedsiębiorcą odbierającym odpady komunalne, który posiada wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Na terenie Gminy Miasteczko Śląskie działa także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Przyjaźni 2a. Do PSZOK-u mieszkańcy posesji zamieszkałych mogą bezpłatnie, samodzielnie dostarczyć zebrane odpady komunalne.

Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Miasteczko Śląskie

Ilość oraz skład morfologiczny odpadów komunalnych w bardzo dużym stopniu zależą od miejsca ich powstawania, w przede wszystkim od zamożności społeczeństwa i związanego z nią poziomu konsumpcji wyrobów, ale także od pory roku. Ilość odpadów komunalnych zebranych w przeliczeniu na jednego mieszkańca na rok, jest silnie powiązana z kondycją ekonomiczną regionów. Wpływ na rodzaj i ilość wytwarzanych odpadów mają również: rodzaj obszaru (miasto, wieś), na którym są one wytwarzane, gęstości zaludnienia, typ zabudowy (jednorodzinna, wielorodzinna), liczba turystów, obecność obiektów użyteczności publicznej oraz obecność, rodzaj, wielkość i liczba placówek handlowych i drobnego przemysłu lub usług. Na ogólną masę odebranych i zebranych odpadów komunalnych składają się zarówno odpady zmieszane, odpady z selektywnego zbierania „u źródła”, jak i zebrane w Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Co roku gmina przeprowadza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na swoim terenie zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb *Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1439)*. Sporządzone analizy są udostępniane na stronie internetowej Urzędu Miejskiego..

Tabela 17 Odpady komunalne odebrane z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w latach 2015-2018 w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami ²⁷

Rodzaj odpadu	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Zebrane odpady komunalne – ogólnie (za wyjątkiem odpadów komunalnych ulegających biodegradacji) [Mg]	3 209,550	2 286,081	2 364,290	2 659,905
Zebrane odpady komunalne – zmieszane [Mg]	1 929,220	1 906,290	1 744,870	1 550,940
Zebrane odpady komunalne segregowane – ogólnie [Mg]	1280,330	379,791	619,420	1 108,965

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017 poz. 2412) samorządy są zobowiązane o osiągnięcia wymaganych poziomów ograniczenia składowania ww. odpadów zgodnie ze wskaźnikami określonymi w tym rozporządzeniu. Zgodnie z danymi z rocznych analiz gospodarki odpadami Gmina Miasteczko Śląskie w latach 2015-2018 osiągała wymagane wymagany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Zgodnie z art. 3b ust. 1-2 Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1439) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2167) samorządy gminne są zobowiązane do osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych zgodnie ze wskaźnikami określonymi w tymże rozporządzeniu. Zgodnie z danymi z rocznych analiz gospodarki odpadami Gmina Miasteczko Śląskie w latach 2015-2018 osiągała wymagane wymagany poziomy recyklingu,

²⁷ Analizy gospodarki odpadami Gminy Miasteczko Śląskie za lata 2015-2018.

przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (tj. papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, odpady budowlane i rozbiórkowe - inne niż niebezpieczne).

Składowiska odpadów na terenie Gminy Miasteczko Śląskie

Na terenie Gminy Miasteczko Śląskie nie ma składowisk odpadów komunalnych. Przy Hucie Cynku „Miasteczko” S.A. istnieje natomiast składowisko odpadów niebezpiecznych. Teren tego składowiska jest objęty lokalnym monitoringiem w celu określenia czy zanieczyszczenia z powierzchni oraz zdegradowane wody wyżej położonych poziomów wodonośnych mogą spowodować i w jakim stopniu zanieczyszczenia głównego triasowego poziomu wodonośnego, co mogłoby zagrozić ujęciom wód pracujących w najbliższej okolicy. Wg danych WIOŚ przeprowadzane w ramach wyżej wymienionego monitoringu badania poziomu zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych wskazują na przekraczanie dopuszczalne norm.²⁸

Odpady azbestowe

Dane ilościowe dotyczące wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Miasteczko Śląskie wg Bazy Azbestowej przedstawia zamieszczona dalej tabela.

Tabela 18 Dane ilościowe dotyczące wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Miasteczko Śląskie (stan na dzień: 29.09.2020 r.)²⁹

Własność	Wyroby zawierające azbest zinwentaryzowane [kg]	Wyroby zawierające azbest unieszkodliwione [kg]	pozostałe do unieszkodliwienia [kg]
razem	91 013	23 065	67 948
os. fizyczne	90 977	23 065	67 912
os. prawne	36	0	36

W 2017 r. został przyjęty uchwałą „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasteczko Śląskie na lata 2016-2032” . Założeniem Programu jest sukcesywna eliminacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasteczko Śląskie, co przełoży się na likwidację negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko.

²⁸ Stan środowiska w województwie śląskim w 2017 r. WIOŚ, Katowice, 2018 r.

²⁹ www.bazaazbestoa.gov.pl

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Mieszkańcy gminy, posiadający wyroby zawierające azbest na swoich posesjach mogą ubiegać się o dofinansowanie w formie dotacji celowej zgodnie *Regulaminem udzielania osobom fizycznym dotacji celowej na dofinansowanie kosztów związanych z usuwaniem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasteczko Śląskie.*

W ramach udzielonych dotacji w 2018 r. usunięto 7,63 Mg azbestu natomiast w 2017 r. 16,18 Mg.

4.8.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu racjonalnej gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Obszar interwencyjny: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze działający system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie, - stale wzrasta procent odpadów zbieranych selektywnie, - systematyczne usuwanie „dzikich” wysypisk, - stale prowadzona jest edukacja społeczeństwa w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> - nie wszyscy mieszkańcy są świadomi jak odpowiednio postępować z odpadami, w tym niebezpiecznymi, - „dzikie” wysypiska, - obecność składowiska odpadów niebezpiecznych na terenie gminy
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość uzyskania dofinansowania na zadania związane z gospodarką odpadami, - zaostrzające się normy dla przemysłu dają szansę na poprawę stanu środowiska (zmniejszenie ilości odpadów przemysłowych), - wdrażanie nowych technologii zwiększających odzysk odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające środki finansowe na realizację wszystkich wymaganych działań.

Działania, które powinny być podejmowane w ramach prawidłowo prowadzonej gospodarki odpadami oraz zapobieganiu ich powstawaniu są następujące:

- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
- wzrost recyklingu odpadów,
- sukcesywne zwiększanie udziału odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania poza składowaniem,
- wzrost efektywności systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, głównie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw.
- edukacja ekologiczna wytwórców odpadów niebezpiecznych w zakresie zagrożeń wynikających z niekontrolowanego przedostawania się odpadów niebezpiecznych do środowiska,
- edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie segregacji odpadów komunalnych.

4.9 Obszar interwencji: zasoby przyrodnicze

Obszary leśne – dane liczbowe

Ogólna powierzchnia gruntów leśnych na terenie Gminy Miasteczko Śląskie wynosi 5 579,43 ha a lesistość gminy wynosi 79,3 %.³⁰ Strukturę powierzchni lasów w odniesieniu do form własności lasów przedstawia tabela 33.

Tabela 19 Powierzchnia lasów w Gminie Miasteczko Śląskie³¹

las ogółem	las publiczne ogółem	Lasy publiczne Skarbu Państwa	Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	las publiczne gminne	las prywatne ogółem
[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
5 382,11	5 354,44	5 333,44	5 234,53	21,00	27,67

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Miasteczko Śląskie wynosi 5 382,11 ha, w tym będących własnością Skarbu Państwa – 5 333,44 ha oraz własnością gminy - 21 ha. Największy udział lasów przypada na powierzchnie pozostające w administracji Lasów Państwowych w ramach Nadleśnictwa Świerklaniec - 5 234,53 ha. Znikomy jest udział lasów będących własnością prywatną – 27,67 ha.

Obszary leśne – charakterystyka

Dominującym gatunkiem jest sosna, w domieszkach występuje brzoza i dąb, także świerk, olcha, topola, osika, modrzew.

Lasy Nadleśnictwa Świerklaniec położone są w strefie oddziaływania przemysłowego Huty Cynku w Miasteczku Śląskim oraz zakładów przemysłowych w Tarnowskich Górach i Bytomiu.

³⁰ Bank Danych Lokalnych, GUS, Stan na 31.12.2019 r.

³¹ Bank Danych Lokalnych, GUS, Stan na 31.12.2019 r.

Lasy gminy Miasteczko Śląskie ze względu na strukturę drzewostanu, wiek drzewostanu, ilość pożarów lasów, wartość współczynnika hydrotermicznego, sieć szlaków komunikacyjnych, emisje przemysłowe zaliczono do I kategorii zagrożenia pożarowego.

Tereny nieleśne

Prócz rozległych powierzchni leśnych w strukturze przyrodniczej gminy wyróżniają się otwarte przestrzenie dzielnic Żyglin i Miasteczko Śląskie oraz sołectw Bibiela i Brynica. Brak jest tu szczególnie interesujących czy wartościowych elementów przyrodniczych. Na terenach niezabudowanych dominują ugorowane powierzchnie rolne, które zarastają gatunkami ruderalnymi.

Ważnym, choć położonym na uboczu gminy elementem struktury przyrodniczej jest dolina Brynicy. Znajdują się tu wartościowe łąki i pastwiska, często o charakterze podmokłym. W rejonie Tąpkowic Brynica meandruje, znajduje się tu również kilka starorzeczy. Dolina Brynicy jest trudno dostępna, brak jest tu łatwych dojazdów, ścieżek spacerowych czy szlaków turystycznych, co podwyższa jej walory przyrodnicze.

Ciekawym elementem przyrody gminy Miasteczko Śląskie jest dolina Granicznej Wody. Znajdują się tu dość rozległe płaty podmokłych łąk z sitami i turzycami, choć sam ciek pozbawiony jest życia, prawdopodobnie na skutek silnego ładunku zanieczyszczeń niesionego z huty.

Z bardziej interesujących i wartościowych pod względem przyrodniczym siedlisk wymienić jeszcze należy: staw położony na wschód od ul. Gałczyńskiego (na wschód od stacji benzynowej), stawy Gierzyna (ustanowiony użytek ekologiczny), staw w rejonie dawnej cegielni (na południe od ul. Dworcowej) oraz staw Żyglinek (w Żyglinku na wschód od ul. Śląskiej).

Należy również wspomnieć o mocno zdegradowanych terenach położonych na wschód i północny wschód od huty. Ze względu na dominujący kierunek wiatrów napływają tu zanieczyszczenia z huty. Rosną tu specyficznym powykręcane rachityczne drzewa. W wielu miejscach brak jest pokrywy roślinnej. Strefa, w której widoczne są gołym okiem skutki zanieczyszczeń, rozciąga się na ok. 1 km w kierunku na wschód i północny-wschód od terenu huty.

Florę Gminy Miasteczko Śląskie uzupełniają tereny zieleni urządzonej n. parki, skwery i zieleńce, zieleń przyuliczną, ogródki działkowe: POD „Czerwona Róża”, POD „Odrodzenie”, cmentarze sady i ogrody przydomowe.³²

³² *Opracowanie ekofizjograficzne dla Miasta Miasteczko Śląskie, 2016 r.*

Formy ochrony przyrody

Istniejące na terenie Gminy Miasteczko Śląskie formy ochrony przyrody:

- pomniki przyrody – tabela poniżej prezentuje pomniki przyrody na podstawie danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez GDOŚ.³³

Tabela 20 Pomniki przyrody na terenie Gminy Miasteczko Śląskie

L.p.	Nazwa gatunku	Lokalizacja obiektu	Wysokość	Obwód
			[m]	[cm]
1.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	W odległości kilku metrów od zabudowań gospodarczych, w oddziale 237, Leśnictwo Mieczysko	31	162
2.	Grupa drzew – 3 szt. Dębu szypułkowego - <i>Quercus robur</i>	Obok strumyka, w oddziale 237, Leśnictwo Mieczysko	29-30	311-481
3.	Grupa drzew – 8 szt. Lipy drobnolistnej - <i>Tilia cordata</i>	W oddziale 237, Leśnictwo Mieczysko	29-32	192-371
4.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Bibiela, Mieczysko, obok budynku dawnego nadleśnictwa	27	b.d.
5.	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i>	Miasteczko Śląskie - cmentarz, ul. Norwida	27	b.d.

- **Użytek ekologiczny „Gierzyna”**, który został utworzony uchwałą Nr LI/402/10 Rady Miejskiej w Miasteczku Śląskim z dnia 29 września 2010 r. jest kompleksem pięciu oligotroficznych, naturalnych zbiorników wodnych wraz z otaczającą je roślinnością, w skład której wchodzi wiele rzadkich gatunków roślin, a także z dość bogatą fauną płazów żyjących nad ich brzegami i objętych ochroną. Powierzchnia użytku to ok. 3,1 ha. Kompleks tych zbiorników wodnych jest cenną ostoją florystyczną i faunistyczną, mającą znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Celem ochrony użytku jest zachowanie ekosystemu będącego siedliskiem i ostoją chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt³⁴.

³³ <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

³⁴ *Opracowanie ekofizjograficzne dla Miasta Miasteczko Śląskie, 2016 r.*

- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Pasieki”** został utworzony uchwałą Nr LI/403/10 Rady Miejskiej w Miasteczku Śląskim z dnia 29 września 2010 r. Zgodnie z uchwałą ochroną objęte są zbiorowiska borowe oraz zbiorowiska roślin wodnych z udziałem rzadkich elementów flory i fauny na terenie o atrakcyjnej krajobrazowo rzeźbie, powstałej w wyniku dawnej działalności górniczej (zatopiona w 1917 r. kopalnia rud „Bibiela”). Pasieki cechują się zarówno wysokimi walorami krajobrazu jako całości jak i pojedynczymi jego elementami, do których należą fragmenty naturalnych i półnaturalnych wodnych, łąkowych i łągowych zbiorowisk roślinnych z rzadkimi gatunkami roślin i bogatą fauną płazów. Są cenną ostoją florystyczną i faunistyczną, mającą znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Celem ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest zachowanie ekosystemu będącego siedliskiem i ostoją chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt. Zakazy obowiązujące na terenie zespołu określa ww. uchwała.³⁵

Tereny zieleni urządzonej

Zgodnie z definicją zawartą w *Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2020 poz. 55)* tereny zieleni są to tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym.

Strukturę zieleni urządzonej na terenie Gminy Miasteczko Śląskie tworzą:

- Park przy ul. Rubina z cennym i różnorodnym starodrzewem
- Park w Żyglinie (sosnowy z domieszką innych gatunków)
- Skwery i zieleńce przyuliczne, przy obiektach użyteczności publicznej oraz przy dwóch pomnikach; w Miasteczku Śląskim 1000-lecia Państwa Polskiego, 400-lecia Miasteczka Śląskiego i 40-lecia III Powstania Śląskiego
- Pracownicze ogrody działkowe : „Czerwona Róża” przy ul. Dworcowej i „Odrodzenie” po południowej stronie b. linii kolejowej Tarnowskie Góry – Zawiercie;
- tereny zieleni osiedlowej (Osiedle Hutnicze)
- ogrody szkolne i przedszkolne
- tereny zieleni przy obiektach sakralnych
- tereny cmentarzy parafialnych³⁶.

³⁵ *Opracowanie ekofizjograficzne dla Miasta Miasteczko Śląskie, 2016 r.*

³⁶ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasteczko Śląskie, 2015 r.*

4.9.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu ochrony zasobów przyrodniczych

Obszar interwencyjny: ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - wysoki stopień lesistości gminy - liczne miejsca do odpoczynku i rekreacji, - zidentyfikowana chroniona fauna i flora gminy, - ustanowione formy ochrony przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> - obszary zielone narażone są na szkodliwe działanie przemysłu, -niedbałość niektórych mieszkańców o chronione obszary, akty wandalizmu, „dzikie wysypiska”
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój turystyki pieszej i rowerowej, - rozwój agroturystyki, - rozwój zaplecza dla rekreacji i turystyki - powołanie nowych form ochrony przyrody, - rozwój turystyki i funkcji kulturalnych opartych o dziedzictwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację wszystkich zamierzonych działań. - nasilająca się presja turystyki na środowisko, - uszkodzenie drzewostanu na skutek zanieczyszczeń przemysłowych

Działania przewidziane do realizacji w ramach ochrony zasobów przyrodniczych są następujące:

- zalesianie i zadrzewianie nowych terenów, w tym gruntów nieprzydatnych lub nieefektywnych dla gospodarki rolnej (grunty niskich klas bonitacyjnych),
- rewitalizacja pozostałości zabytkowych założeń zieleni, realizacja punktów i platform widokowych oraz tworzenie zazielenionych ciągów pieszych i ścieżek rowerowych,
- urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- ochrona stanowisk roślinności chronionej (pomników przyrody) oraz ustanawianie nowych form ochrony przyrody,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony przyrody, w tym edukacja dzieci i młodzieży.

4.10 Obszar interwencji: zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1219)* poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Jeżeli taka awaria wystąpi w zakładzie to mówimy o poważnej awarii przemysłowej.

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi albo środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza (ZZR)
- zakłady o dużym ryzyku (ZDR).

Szczegółowe kryteria kwalifikacji zakładów pod względem zagrożenia wystąpienia awarii przemysłowej określa *Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2016 poz. 138)*.

Na terenie Gminy Miasteczko Śląskim aktualnie zlokalizowany jest jeden zakład zaliczany do grupy Zakładów Dużego Ryzyka : Huta Miasteczko Śląskie S.A., ul. Hutnicza 17.

Wg danych WIOŚ w latach 2013-2019 na terenie Gminy Miasteczko Śląskie nie odnotowano wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.

4.10.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu zapobieganie poważnym awariom

Obszar interwencyjny: ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - w ostatnich latach nie występowały zdarzenia o charakterze poważnej awarii, - prowadzone są akcje szkoleniowe na temat jak postępować w przypadku wystąpienia poważnej awarii 	<ul style="list-style-type: none"> - poważne awarie często mają charakter niespodziewany i nagły, trudny do przewidzenia
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość uzyskania dofinansowania na poprawę bezpieczeństwa gminy (np. na zakup sprzętu ratowniczego), - zaostrzające się normy dla przemysłu daje szansę na poprawę stanu środowiska, -wzmocnienie współpracy jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi i środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> - w pobliżu przebiegają trakty komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne, - rozwijająca się sieć komunikacyjna, duży ruch transportowy, - niewłaściwie przygotowana sieć dróg na wypadek awarii podczas przewożenia materiałów niebezpiecznych oraz brak miejsc postoju dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne

Działania, które powinny być podejmowane w celu ochrony zagrożeniami ze strony poważnej awarii mogą być następujące:

- dysponowanie sprawnym systemem zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowym na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej,
- zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zapobiegania awariom i klęskom naturalnym i postępowania w przypadku ich wystąpienia.

4.11 Obszar interwencji: edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna na terenie Gminy Miasteczko Śląskie jest ukierunkowana na zwiększenie wśród społeczeństwa wiedzy na temat ochrony posiadanych zasobów przyrodniczych gminy. Podniesienie stanu świadomości społeczeństwa, z zwłaszcza dzieci i młodzieży w zakresie ekologii, ochrony środowiska i promocji zdrowia realizuje się poprzez:

- cykle edukacyjne,
- warsztaty ekologiczne,
- warsztaty techniczne,
- organizowanie wycieczek terenowych.

Gmina Miasteczko Śląskie okresowo ogłasza konkursy na realizację zadań publicznych jakim są „Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w gminie” oraz „Ochrona i promocja zdrowia”. Wyłonione w trybie konkursu oferty otrzymuje dofinansowanie określonej wartości - w roku 2019 realizację w/w zadań powierzono Fundacji Na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie”. Fundacja ta działa już od lat i realizuje wiele przedsięwzięć ukierunkowanych na ochronę zdrowia dzieci i młodzieży gminy (m.in. finansowanie wykonania badań krwi na obecność ołowiu, organizacja wyjazdów zdrowotnych, prowadzenie zajęć rehabilitacyjno-sportowych, szeroko pojęta edukacja w tym ekologiczna).

W 2013 r. gminom powierzono ważne zadanie jakim była organizacja systemu gospodarki odpadami wg nowych zasad. Ważnym elementem była i jest nadal edukacja mieszkańców w zakresie właściwego postępowania z odpadami – Gmina Miasteczko Śląskie prowadzi liczne działania w tym zakresie np. organizowane są kampanie informacyjne, wydawane i przekazywane mieszkańcom są liczne broszury i ulotki, organizowane są tematyczne konkursy.

Zobowiązania do prowadzenia edukacji ekologicznej w szkołach określa ustawa *Prawo ochrony środowiska*. Ustanawia ona obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach kształcenia ogólnego we wszystkich typach szkół. Obowiązek popularyzacji ochrony środowiska adresowany jest również do wszystkich środków masowego przekazu.

Aktualnie na terenie Gminy Miasteczko Śląskie działają:

1. Przedszkole nr 1, ul. Dębina 1
2. Przedszkole nr 3, ul. Srebrna 12
3. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ks. Teodora Christopha, ul. Dworcowa 5
4. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2, ul. Harcerska 5

W placówkach oświatowych tematyka ekologiczna stanowi istotny element edukacji, a jej właściwa realizacja zależy od zaangażowania nauczycieli oraz ich znajomości problemów z zakresu ochrony środowiska.

Proekologiczna turystyka i rekreacja

Gmina Miasteczko Śląskie realizuje wiele zadań, których celem jest wyeksponowanie szczególnie interesujących atrakcji turystycznych związanych z historią gminy z uwzględnieniem wyjątkowych obszarów przyrodniczych o szczególnie bogatej faunie i florze, szczególnie mając na względzie rozwój aktywności sportowej wśród mieszkańców i turystów.

Aktualnie na terenie gminy istnieje kilka wyznaczonych tras rowerowych, które są odpowiednio oznakowane i przystosowane do pełnienia swojej funkcji m.in. poprzez usytuowanie wzdłuż ich przebiegu miejsc do odpoczynku (wiaty, ławki).

4.11.1 Analiza SWOT i kierunki działań w celu rozwoju edukacji ekologicznej społeczeństwa Gminy Miasteczko Śląskie

Obszar interwencyjny: EDUKACJA EKOLOGICZNA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - realizacja edukacji ekologicznej przez gminę, powiat i inne jednostki, - udział społeczeństwa w aktywnych działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, - wzrost roli i znaczenia edukacji ekologicznej w różnych obszarach życia społeczno – gospodarczego, - współpraca między placówkami przy organizacji wydarzeń o tematyce ekologicznej, - propagowanie aktywnej i proekologicznej turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość środków finansowych w stosunku do potrzeb, - wciąż nie wszyscy mieszkańcy są świadomi podstawowych postaw ekologicznych (wyrzucanie śmieci w miejscach do tego nieprzeznaczonych, palenie śmieci w piecach itp.)
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne podnoszenie kompetencji z zakresu edukacji ekologicznej nauczycieli, - coraz lepsze techniki przekazu i formy dotarcia z informacją (internet, telewizja), - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców jest szansą na utrzymanie czystego stanu środowiska, - możliwość uzyskania dofinansowania do projektów związanych z edukacją społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> - konsumpcyjny styl życia i utrwalające się negatywne nawyki np. dzikie wysypiska, spalanie odpadów, - nadmiar informacji w mediach powoduje często brak zainteresowania sprawami środowiska ze strony mieszkańców, - niestabilność finansowa działań edukacyjnych

Działania, które powinny być podejmowane w celu rozwoju edukacji ekologicznej i zwiększenia świadomości mieszkańców gminy są następujące:

- realizacja programów edukacji ekologicznej w szkołach,
- tworzenie ośrodków edukacji ekologicznej,

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- promocję i pomoc w tworzeniu gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych,
- opracowanie projektów ścieżek ekologicznych i tras turystycznych,
- organizowanie konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska,
- promowanie walorów krajobrazowo-przyrodniczych gminy.

4.12 Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach, pogłębiają się. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja). W odpowiedzi na tę potrzebę w 2013 r. w Ministerstwie Środowiska powstał dokument pn. „**Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030**” (SPA2020).

Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Dokument stanowi bazę dla działań podejmowanych w Polsce w celu zmniejszania podatności gospodarki i zidentyfikowanych obszarów na skutki zmian klimatu.

W dokumencie tym zawarto cele i kierunki działań w procesie adaptacji do zmian klimatu:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.2- adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

Kierunek działań 3.2 –zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)

Kierunek działań 5.1- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.³⁷

³⁷ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

5. Efekty dotychczas realizowanego programu ochrony środowiska

W poniższej tabeli zamieszczono informacje na temat działań zrealizowanych w latach 2018-2019 na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w ramach zadań określonych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024”:

Zadania przewidziane do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024	Zrealizowane działania
Zagrożenie hałasem	
Modernizacja dróg na terenie Gminy	2018 r. Remont nawierzchni chodników i dróg gminnych – remonty cząstkowe Koszt ok. 590 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
	2019 r. Remont nawierzchni chodników i dróg gminnych – remonty cząstkowe Koszt ok. 300 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
	2018 r. Przebudowa ul. Sosnowej i Jodłowej Koszt ok. 1,35 mln zł, w ramach budżetu gminy.
	2018 r. Budowa chodnika ul. Południowa, koszt. ok. 43 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
	2018 r. Budowa chodnika ul. Dworcowa, koszt. ok. 46 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
	2018 r. Przebudowa drogi wewnętrznej, koszt ok. 388 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
	2018 r. Przebudowa ul. Działkowej, koszt. ok. 20 tys. zł, w ramach budżetu gminy
	2018 r. Pomoc powiatowi – modernizacja ul. Św. Marka. Koszt ok. 141 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
	2018 r. Pomoc powiatowi – modernizacja ul. Dworcowej Koszt ok. 142 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
	2018 r. Pomoc powiatowi – modernizacja ul. Imielów i ul. Łokietka Koszt ok. 150 tys. zł, w ramach budżetu gminy.

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	<p>2019 r. Pomoc powiatowi – modernizacja ul. Imielów. Koszt ok. 100 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	<p>2019 r. Termomodernizacja budynku Ratusza. Koszt ok. 1, 3 mln zł, w ramach budżetu gminy oraz RPO</p>
	<p>2019 r. Termomodernizacja budynku MOPS przy ul. Starowiejskiej wraz z montażem instalacji fotowoltaicznej. Koszt ok. 600 tys. zł, w ramach budżetu gminy oraz RPO.</p>
Inne zadania w obszarze ochrona klimatu i jakości powietrza	<p>2018 r. Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Koszt ok. 6 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2018 r. Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Miasteczko Śląskie. Koszt 25 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2019 r. Aktualizacja Programu ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Miasteczko Śląskie. Koszt ok. 16 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2018 r. Druk ulotek „SMOG STOP” i artykułu informujące o konieczności wymiany starych pieców oraz szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych.</p>
	<p>2018 r. Zakup i montaż 2 sensorów powietrza AIRLY.</p>
	<p>2018 r. Udzielono dotacji 5 gospodarstwom domowym do montażu węzłów ciepłych. Koszt. 20 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2018 r. Podłączenia do sieci ciepłej w ramach rozbudowy sieci na terenie gminy – podłączono 12 budynków.</p>

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	<p>2019 r. Przeszkolenie pracowników referatu gospodarki miejskiej w zakresie metodyki wykrywania nielegalnego spalania odpadów i pobierania próbek odpadów paleniskowych z indywidualnych urządzeń grzewczych. Koszt: 840 zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2018 r. Czyszczenie ulic metoda mokrą – zmniejszenie pylenia. Koszt ok. 20 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2019 r. Czyszczenie ulic na mokrą – zmniejszenie pylenia. Koszt ok. 18 tys. zł, w ramach budżetu gminy</p>
Gospodarka wodno-ściekowa	
Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	<p>2018 r. Zmodernizowano 0,1 km sieci kanalizacyjnej ogólnospławnej ul. Dworcowa. Realizacji PWiK w Tarnowskich Górach, koszt: ok 38 tys. zł , w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach</p>
	<p>2018 r. Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic Jaworowej i Klonowej w Miasteczku Śląskim, koszt. ok. 245 tys. zł w ramach budżetu Gminy</p>
	<p>2019 r. Wykonano renowację sieci kanalizacyjnej ogólnospławnej ul. Dworcowa. Koszt. 35 tys. zł, w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach.</p>
	<p>2018 r. Zakup i dostawa pompy ściekowej do przepompowni ścieków komunalnych przy ul. Cegielnianej w Miasteczku Śląskim, koszt ok. 9 tys. zł, w ramach budżetu Gminy.</p>
	<p>2018 r. Zakup i dostaw zatapialnych pomp ściekowych do przepompowni ścieków przy ul. Paprotnej i przy ul. Dworcowej, koszt ok. 30 tys. zł, w ramach budżetu Gminy</p>
Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy	<p>2018 r. Modernizacja wodociągu w ul. Św. Marka, koszt. ok. 20 tys. zł, w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach.</p>
	<p>2018 r. Budowa sieci wodociągowej w ul. Śląskiej - studnia pomiarowa, koszt ok. 13 tys. zł, w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach.</p>

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	<p>2019 r. Modernizacja sieci wodociągowej w ul. Śląskiej. Koszt ok. 12,5 tys. zł, w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach</p>
	<p>2019 r. Modernizacja sieci wodociągowej w ul. Św. Marka. Koszt ok. 20,5 tys. zł, w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach</p>
	<p>2019 r. Budowa sieci wodociągowej w ul. Łąkowej. Koszt ok. 8,3 tys. zł, w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach.</p>
	<p>2019 r. Budowa sieci wodociągowej w ul. Podleśnej. Koszt. ok. 5,2 tys. zł, w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach</p>
	<p>2019 r. Budowa sieci wodociągowej w ul. ks. Wyciślika. Koszt ok. 7 tys. zł, w ramach budżetu PWiK w Tarnowskich Górach</p>
<p>Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej jest technicznie/ekonomiczne nieuzasadnione.</p>	<p>2018 r. Na terenie Gminy powstały 4 przydomowe oczyszczalnie ścieków, koszty w ramach środków inwestorów</p>
	<p>2019 r. Na terenie gminy powstała 1 przydomowa oczyszczalnia ścieków, koszty w ramach środków inwestora.</p>
<p>Inne zadania, których realizacja przyczyniła się do ograniczenia zanieczyszczenia wód na terenie gminy a także racjonalnego gospodarowania wodami.</p>	<p>2018 r. Awaryjna naprawa kanalizacji deszczowej. Koszt ok. 20 tys. zł, w ramach budżetu gminy</p>
	<p>2019 r. Awaryjna naprawa kanalizacji deszczowej. Koszt ok. 1,4 tys. zł, w ramach budżetu gminy,</p>
	<p>2018 r. Czyszczenie wpustów ulicznych. Koszt. ok. 22 tys. zł w ramach budżetu Gminy.</p>

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	<p>2019 r. Czyszczenie wpustów ulicznych. Koszt. ok. 20 tys. zł w ramach budżetu Gminy.</p>
Realizacja prac związanych z utrzymaniem koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych w dobrym stanie technicznym	<p>2018 r. Odtwarzanie rowów (profilowanie skarp i obkaszenie) Koszt. ok. 30 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2019 r. Odtwarzanie rowów (profilowanie skarp i obkaszenie) Koszt ok. 20 tys. zł, w ramach budżetu Gminy.</p>
Zasoby przyrodnicze	
Wykonywanie prac polegających na utrzymaniu terenów zieleni gminnej na terenie gminy i tworzeniu nowych terenów tego przeznaczenia (parki, skwery itp.)	<p>2018 r. Utrzymanie terenów zieleni miejskiej oraz w pasach drogowych. Nasadzenia drzew oraz obsada kwiatami. Koszt ok. 200 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2019 r. Utrzymanie terenów zieleni miejskiej oraz w pasach drogowych. Nasadzenia drzew oraz obsada kwiatami. Koszt ok. 149 tys. zł, w ramach budżetu gminy</p>
Realizacja prac związanych z ochroną istniejących form ochrony przyrody na terenie gminy (przeгляdy, prace konserwatorskie)	<p>2019 r. Oznakowanie pomników przyrody oraz użytku ekologicznego i zespołu przyrodniczo krajobrazowego oraz wykonanie ekspertyzy dendrologicznej pomników przyrody (drzew). Koszt ok. 5 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
Inne zadania w obszarze: ochrona zasobów przyrodniczych.	<p>2018 r. Zakupiono leki dla rodzin pszczelich na terenie gminy. Koszt ok. 1 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2019 r. Zakupiono leki dla rodzin pszczelich na terenie gminy. Koszt ok. 1,4 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2018 r. Zorganizowano konkurs na najładniejszy ogródek przydomowy działkę oraz balkon. Koszt ok. 3 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	<p>2019 r. Zorganizowano konkurs na najładniejszy ogródek przydomowy działkę oraz balkon. Koszt ok. 3 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2018 r. Zakup ryb do zarybiania zbiornika Gierzyna. Koszt ok 4 tys. zł, w ramach budżetu gminy</p>
	<p>2019 r. Zakup ryb do zarybiania zbiornika Gierzyna. Koszt ok 4 tys. zł, w ramach budżetu gminy</p>
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
<p>Realizacja zadań w ramach prowadzeniu systemu gospodarki odpadami na terenie gminy</p>	<p>2018 r. Realizacja gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi Koszt: 1.106.934,92 zł</p>
	<p>2019 r. Realizacja gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi Koszt: 1.111.992,99 zł</p>
	<p>2018 r. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci. Koszt ok. 1 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
	<p>2019 r. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci. Koszt ok. 3 tys. zł, w ramach budżetu gminy.</p>
<p>Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów na terenie gminy.</p>	<p>2018 r. Demontaż, transport unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest z budynków stanowiących własność osób fizycznych z terenu gminy Miasteczko Śląskie – zadanie dotyczyło 10 budynków. Z 6 dokonano demontażu z 4 samego odbioru wyrobów azbestowych. Koszt. ok. 34 tys. zł w tym 5442 zł w ramach dotacji z WFOŚiWG w Katowicach.</p>

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Edukacja ekologiczna	
Kontynuacja dotacji w ramach konkursów na realizację zadań publicznych : „Edukacja ekologiczna”.	2018 r. Udzielono dotacji Fundacji na Rzecz Dzieci “Miasteczko Śląskie”. Koszt. 7 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
	2019 r. Udzielono dotacji Fundacji na Rzecz Dzieci “Miasteczko Śląskie”. Koszt. 7 tys. zł, w ramach budżetu gminy.
Zagrożenie poważnymi awariom	
Doposażenie OPS.	2018 r. Dofinansowanie służb ratowniczych (OSP) na zakup np. sprzętu ratowniczego oraz środków do neutralizacji wycieków. Koszt ok. 15 tys. W ramach budżetu gminy.
	2019 r. Dofinansowanie służb ratowniczych (OSP) na zakup np. sprzętu ratowniczego oraz środków do neutralizacji wycieków. Koszt ok. 22 tys. W ramach budżetu gminy.

6. Cele, kierunki interwencji oraz zadania programu ochrony środowiska

W tym rozdziale wskazano priorytety, cele, kierunki interwencji oraz zadania przewidziane do realizacji sformułowane na podstawie dokonanej oceny stanu środowiska – a także przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zaproponowanych zadań.

Cel nadrzędny Programu: Rozwój gospodarczy Gminy Miasteczko Śląskie przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego

Tabela 21 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji : ochrona klimatu i jakości powietrza

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa i utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami	Ograniczenie emisji liniowej	Zimowe utrzymanie dróg na terenie gminy – zapewnienie bezpieczeństwa na drogach w gminie oraz poprawa komfortu podróżowania w warunkach zimowych	Gmina, ZDP ZDW GDDKiA	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych
			Modernizacja dróg na terenie Gminy	Gmina, ZDP ZDW GDDKiA	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych
			Rozwój komunikacji publicznej i stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji publicznej mającego na celu przesiadkę z samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Powiat, Gmina (w zakresie swoich kompetencji)	Brak środków w budżetach, nieotrzymanie środków zewnętrznych
			Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z systemami transportu zbiorowego	Gmina, Powiat	Brak środków w budżetach, nieotrzymanie środków zewnętrznych

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
A	B	C	D	E	F	
			Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza poprzez upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic i wprowadzenie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich	Zarządcy dróg	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych	
			Ograniczenie niskiej emisji	Realizacja gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej i programu ograniczania niskiej emisji	Gmina	Nieotrzymanie środków zewnętrznych, brak zainteresowania społecznego
				Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Gmina	Brak środków
				Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina	Brak środków w budżecie
				Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez kompleksową termomodernizację	Właściciele	Brak środków
Inne działania z zakresu ochrony powietrza, w tym montaż odnawialnych źródeł energii	Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych oraz emisję niezorganizowaną	Przedsiębiorcy	Brak zainteresowania, trudności techniczne, brak środków finansowych			

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
			Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem	Gmina	Niewystarczające zasoby kadrowe
			Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczności oraz środek prewencyjny	Gmina	Niewystarczające zasoby kadrowe, niechęć mieszkańców
			Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	Gmina, inne podmioty	Brak środków
			Modernizacja oświetlenia ulicznego	Gmina, Tauron Dystrybucja	Brak środków
		Monitoring środowiska	Monitoring stanu zanieczyszczenia powietrza	WIOŚ	Brak środków

Tabela 22 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji : zagrożenia hałasem

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Zagrożenia hałasem	Zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu	Działania związane z ochroną przed hałasem	Modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze gminy	Gmina, zarządcy dróg	Modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze gminy
			Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszenie hal i wymiana maszyn i urządzeń przez zastosowanie obudów dźwiękochłonnych, izolacji akustycznych itp.	Przedsiębiorcy	Brak środków
			Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina	Niewłaściwe sprecyzowanie zapisów w mpzp
			Kontrola ruchu drogowego w zakresie emitowanego hałasu	WIOŚ, zarządcy dróg	Brak środków
			Budowa ekranów akustycznych w miejscach narażonych na nadmierny hałas, głównie drogowy	Zarządcy dróg	Brak środków
			Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Powiat	-

Tabela 23 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji : pola elektromagnetyczne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Pola elektromagnetyczne	Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych	Prowadzenie monitoringu natężeń pól elektromagnetycznych na terenie gminy	Kontrola natężeń pól elektromagnetycznych na terenie gminy	WIOŚ	Brak środków
		Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zagrożeń nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym	Gmina	-

Tabela 24 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: gospodarowanie wodami

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Gospodarowanie wodami	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Brak środków
			Działania związane z ograniczeniem negatywnego oddziaływania ścieków odprowadzanych przez przemysł do wód powierzchniowych	Przedsiębiorcy	Brak środków
	Ochrona przed skutkami powodzi i suszy	Utrzymanie koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych w dobrym stanie technicznym	Wykonywanie kontroli stanu technicznego koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych	Gmina, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Brak środków
			Realizacja prac związanych z utrzymaniem koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych w dobrym stanie technicznym	Gmina, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Brak środków

Tabela 25 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: gospodarka wodno-ściekowa

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Gospodarka wodno-ściekowa	Racjonalne prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy	PWiK w Tarnowskich Górach, Gmina	Brak środków
		Ograniczenie zanieczyszczenia wód przez ścieki nieoczyszczone	Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej oraz urządzeń do oczyszczania ścieków na terenie gminy	PWiK w Tarnowskich Górach, Gmina	Brak środków
			Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpornych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina	Niewystarczające zasoby kadrowe

Tabela 26 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: zasoby geologiczne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Zasoby geologiczne	Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	Ochrona zasobów złóż na terenie Gminy	Uwzględnianie ochrony złóż kopalin w opracowaniach planistycznych	Gmina	-
			Sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji złóż kopalin	Podmioty prowadzące eksploatację	Brak środków

Tabela 27 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: ochrona powierzchni ziemi

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Ochrona powierzchni ziemi	Racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi	Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych	Monitoring jakości gleb	GIOŚ	Brak środków
		Przywrócenie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych	Likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb	Gmina, właściciele gruntu	Brak środków, problemy z egzekwowaniem obowiązku do właścicieli gruntu
			Rekultywacja terenów zdegradowanych	właściciele gruntu	Brak środków
		Racjonalne planowanie przestrzenne	Zatrzymanie nadmiernego przeznaczenia gruntów rolnych pod zabudowę poprzez stosowane zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina	-

Tabela 28 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: gospodarka odpadami

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Gospodarka odpadami	Racjonalna gospodarka odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	Ograniczenie ilości wytworzonych odpadów komunalnych i ograniczenie ilości odpadów przekazywanych do składowania	Realizacja zadań w ramach prowadzenia systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	Gmina	Ryzyko nieosiągnięcia wymaganych poziomów redukcji odpadów, złe nawyki mieszkańców i niechęć do wdrożenia właściwych zachowań związanych z gospodarką odpadami
		Usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasteczko Śląskie oraz minimalizacja szkodliwego oddziaływania azbestu na ludzi i środowisko	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów na terenie Gminy	Gmina, właściciele wyrobów	Brak środków
		Właściwe postępowanie z odpadami innymi niż komunalne	Nadzór administracyjny nad wydanymi decyzjami z zakresu gospodarki odpadami, w tym kontrole przedsiębiorców	Starostwa, Marszałek Województwa, RDOŚ	Nieuczciwi przedsiębiorcy prowadzący działalność bez stosownych zezwoleń

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

			Ograniczenie ilości odpadów wytwarzanych przez przemysł i przeciwdziałanie negatywnym skutkom ich wytwarzania	Przedsiębiorcy	Brak środków
--	--	--	---	----------------	--------------

Tabela 29 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: zasoby przyrodnicze gminy

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Zasoby przyrodnicze gminy	Ochrona zasobów przyrodniczych gminy	Ochrona istniejących form ochrony przyrody i ustanawianie nowych	Realizacja prac związanych z ochroną istniejących form ochrony przyrody na terenie gminy (przeglądy, prace konserwatorskie)	Gmina	Brak środków
			Ustanowienie nowych form ochrony przyrody. Propozycje działań zawarto w dokumencie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasteczko Śląskie”	Gmina	-
		Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie konieczności dbania o przyrodę	Budowa ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w tym rowerowych i pieszych	Gmina	Brak środków
		Utrzymanie terenów zieleni na terenie gminy	Wykonywanie prac polegających na utrzymaniu terenów zieleni miejskiej na terenie gminy i tworzeniu nowych terenów tego przeznaczenia (parki, skwery itp.)	Gmina	Brak środków, akty wandalizmu
		Ochrona lasów	Prace polegające na utrzymaniu dobrego stanu lasów, ewentualne tworzenie nowych nasadzeń na terenach przewidzianych do zalesienia	Właściciele lasów Gmina, Lasy Państwowe, właściciele prywatni	Brak środków, akty wandalizmu

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

		Usuwanie roślinności inwazyjnej w razie jej wystąpienia	Usuwanie roślinności inwazyjnej w razie jej wystąpienia	Gmina	Brak środków
--	--	---	---	-------	--------------

Tabela 30 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: zapobieganie poważnym awariom

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Zapobieganie poważnym awariom	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii oraz minimalizacja ich skutków	Kontrola zakładów przemysłowych	GIOŚ, Straż Pożarna	-
			Edukacja społeczeństwa w kierunku zwiększenia wiedzy na temat właściwych zachowań w przypadku wystąpienia awarii lub innego zagrożenia	GIOŚ, Straż Pożarna, Gmina	Brak środków
			Dofinansowanie służb ratowniczych (OSP) na zakup np. sprzętu ratowniczego	Gmina	Brak środków

Tabela 31 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: edukacja ekologiczna

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F
Edukacja ekologiczna	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego gospodarowania wszystkimi komponentami środowiska	Pobudzenie u mieszkańców odpowiedzialności za otaczające środowisko i wyeliminowanie negatywnych zachowań	Publikacja na stronie internetowej gminy materiałów o charakterze edukacyjnym	Gmina	Braki kadrowe, brak środków
			Przekazywanie treści ekologicznych dzieciom i młodzieży w przedszkolach i szkołach.	Placówki oświatowe	Braki kadrowe, brak środków
			Organizacja wydarzeń integrujących społeczność m.in. o tematyce ekologicznej	Gmina, inne podmioty	Brak środków, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
			Opracowanie i upublicznienie co 2 lata raportów z realizacji „Programu ochrony środowiska dla gminy Miasteczko Śląskie”	Gmina	Gmina

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

			Kontynuacja programu udzielania dotacji w ramach konkursów na realizację zadań publicznych : „Edukacja ekologiczna” oraz „Ochrona i promocja zdrowia	Gmina	Brak środków
--	--	--	--	-------	--------------

Tabela 32 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar ochrona klimatu i jakość powietrza

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Ochrona klimatu i jakość powietrza	Zimowe utrzymanie dróg na terenie gminy – zapewnienie bezpieczeństwa na drogach w gminie oraz poprawa komfortu podróżowania w warunkach zimowych	Gmina, ZDP ZDW GDDKiA	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Budżety zarządcy dróg	-
	Modernizacja dróg na terenie Gminy	Gmina, ZDP ZDW GDDKiA	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Budżet zarządców dróg, inne fundusze	Działania przewidziane do realizacji opisano w tabeli dot. ograniczenia emisji hałasu

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Rozwój komunikacji publicznej i stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji publicznej mającego na celu przesiadkę z samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Powiat, Gmina (w zakresie swoich kompetencji)	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-
	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z systemami transportu zbiorowego	Gmina, Powiat	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza poprzez upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic i wprowadzenie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich	Zarządcy dróg	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Budżety zarządców dróg	-
	Realizacja gminnego planu gospodarki niskoemisyjnej i programu ograniczania niskiej emisji	Gmina	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-
	Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Gmina	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne	
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez kompleksową termomodernizację	Właściciele	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-
	Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych oraz emisję niezorganizowaną	Przedsiębiorcy	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	- Wg informacji przekazanych przez Hutę Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A w zakładzie planowane są następujące prace: - budowa nowego magazynu surowców – zmniejszenie emisji niezorganizowanej pyłów, realizacja po 2020 r., w ramach kosztów własnych - budowa instalacji do transportu materiałów tlenkowych do węzła granulacji pyłów stalowniczych – zmniejszenie emisji niezorganizowanej pyłów, realizacja po 2020 r., koszt 1,7 mln zł, w ramach środków własnych

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględnić będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczności oraz środków prewencyjny	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych					Środki własne	-
	Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	Gmina, inne podmioty	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-
	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Gmina, Tauron Dystrybucja	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Monitoring stanu zanieczyszczenia powietrza	WIOŚ	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-

Tabela 33 Harmonogram realizacji dań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : zagrożenia hałasem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
zagrożenia hałasem	Modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze gminy	Gmina, zarządcy dróg	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	<ul style="list-style-type: none"> - w 2021 r. Gmina planuje wykonać: przebudowę ul. Polnej (z nawierzchni gruntowej na asfaltową) w ramach przedsięwzięcia zostanie też uregulowana gospodarka wodami opadowymi oraz roztopowymi (planowane koszty ok: 2,8 mln zł, w ramach budżetu gminy oraz możliwe z Funduszu Dróg Samorządowych – złożono wnioszek o dofinansowanie) - w latach 2021-2023 Gmina planu wykonać przebudowę ul. Brzozowej (planowane koszty:455 tys. zł w ramach budżetu Gminy) - w latach 2021-2023 Gmina planu wykonać przebudowę ul. Podleśnej (planowany koszt:550 tys. zł w ramach budżetu Gminy)

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze gminy	Gmina, zarządcy dróg	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	- w latach 2021-2022 Gmina planuje wykonać przebudowę końcowego odcinka ul. Górniczej (planowany koszt: 140 tys. zł w ramach budżetu Gminy) - w latach 2022-2023 Gmina planuje przebudowę ul. Norwida na odcinku od ul. Żółtej do budynku Dworca Kolejowego (planowane koszty: 700 tys. zł w ramach budżetu Gminy) - w 2022 r. Gmina planuje wykonać przebudowę ul. Białego (planowane koszty: ok. 723 tys. zł, w ramach budżetu Gminy)
	Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszenie hal i wymiana maszyn i urządzeń przez zastosowanie obudów dźwiękochłonnych, izolacji akustycznych itp.)	Przedsiębiorcy	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-
	Kontrola ruchu drogowego w zakresie emitowanego hałasu	WIOŚ, zarządcy dróg	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne	-
	Budowa ekranów akustycznych w miejscach narażonych na nadmierny hałas, głównie drogowy	Zarządcy dróg	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starosta	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-

Tabela 34 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : pola elektromagnetyczne

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Pola elektromagnetyczne	Kontrola natężeń pól elektromagnetycznych na terenie gminy	WIOŚ	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-
	Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zagrożeń nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-

Tabela 35 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : gospodarowanie wodami

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Gospodarowanie wodami	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	- w 2021 r. Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. planuje budowę instalacji do produkcji soli przemysłowej czego efektem będzie ograniczenie zużycia wody technologicznej i ładunku chlorków i siarczanów w ściekach, koszt: 24,6 mln zł, w ramach środków własnych i WFOŚiGW/NFOŚiGW
	Działania związane z ograniczeniem negatywnego oddziaływania ścieków odprowadzanych przez przemysł do wód powierzchniowych	Przedsiębiorcy	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji		
	Wykonywanie kontroli stanu technicznego koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych	Gmina, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	Realizacja prac związanych z utrzymaniem koryt rzek, zbiorników retencyjnych, urządzeń melioracyjnych w dobrym stanie technicznym	Gmina, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Wg kosztów inwestycji Zadanie ciągłe	Środki własne, inne fundusze	-
--	---	--	---	------------------------------	---

Tabela 36 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : gospodarka wodno-ściekowa

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Gospodarka wodno-ściekowa	Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy	PWiK w Tarnowskich Górach, Gmina	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	- w 2021 r. PWiK w Tarnowskich Górach planuje budowę stacji kontrolno-pomiarowej w Brynicy-Bibieli (koszt: 20 tys. zł, w ramach środków własnych)
	Dalszy rozwój oraz modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej oraz urządzeń do oczyszczania ścieków na terenie gminy	PWiK w Tarnowskich Górach, Gmina	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	- w 2021 r. przez Gmina planuje wykonanie inwestycji związanej z rozbudową sieci kanalizacyjnej w rejonie ulicy Woźnickiej w Miasteczku Śląskim (koszt: 217 700 zł, w ramach środków z budżetu Gminy), - w latach 2021-2022 PWiK w Tarnowskich Górach planuje modernizację sieci kanalizacyjnej w ul. Dworcowej (koszt: 165 tys. zł, w ramach środków własnych) -

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe	Środki własne	
--	--	-------	--	---------------	--

Tabela 37 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : zasoby geologiczne

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
zasoby geologiczne	Uwzględnianie ochrony złóż kopalin w opracowaniach planistycznych	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-
	Sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji złóż kopalin	Podmioty prowadzące eksploatację	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-

Tabela 38 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : ochrona powierzchni ziemi

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Ochrona powierzchni ziemi	Monitoring jakości gleb	GIOŚ	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-
	Likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb	Gmina, właściciele gruntu	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-
	Rekultywacja terenów zdegradowanych	właściciele gruntu	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	Zatrzymanie nadmiernej przeznaczenia gruntów rolnych pod zabudowę poprzez stosowane zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe	Środki własne	-
--	--	-------	--	---------------	---

Tabela 39 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : gospodarka odpadami

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Gospodarka odpadami	Realizacja zadań w ramach prowadzenia systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	Gmina	W ramach kosztów gminnego systemu gospodarki odpadami Zadanie ciągłe					Budżet	-
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów na terenie Gminy	Gmina, właściciele wyrobów	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Budżet Gminy, środki prywatne, inne fundusze	-
	Nadzór administracyjny nad wydanymi decyzjami z zakresu gospodarki odpadami, w tym kontrole przedsiębiorców	Starostwa, Marszałek Województwa, RDOŚ	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	Ograniczenie ilości odpadów wytarzanych przez przemysł i przeciwdziałanie negatywnym skutkom ich wytwarzania	Przedsiębiorcy	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	- w latach 2021-2022 Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. planuje modernizację węzła chłodzenia i oczyszczania gazów na wydziale spiekalni i fabryki kwasu siarkowego czego wynikiem będzie zwiększenie odzysku odpadów i zmniejszenie ilości odpadów składowanych na Składowisku Odpadów Niebezpiecznych, koszt 41,9 mln zł, w ramach środków własnych i z WFOŚiGW
--	--	----------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	------------------------------	--

Tabela 40 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : zasoby przyrodnicze gminy

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Zasoby przyrodnicze gminy	Realizacja prac związanych z ochroną istniejących form ochrony przyrody na terenie gminy (prze-glądy, prace konserwatorskie)	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Budżet gminy, inne fundusze	-
	Ustanowienie nowych form ochrony przyrody. Propozycje działań zawarto w dokumencie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasteczko Śląskie”	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Budżet gminy	-
	Budowa ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w tym rowerowych i pieszych	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Budżet gminy, inne fundusze	

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	Wykonywanie prac polegających na utrzymaniu terenów zieleni miejskiej na terenie gminy i tworzeniu nowych terenów tego przeznaczenia (parki, skwery itp.)	Gmina							
	Prace polegające na utrzymaniu dobrego stanu lasów, ewentualne tworzenie nowych nasadzeń na terenach przewidzianych do zalesienia	Właściciele lasów Gmina, Lasy Państwowe, właściciele prywatni	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne fundusze	-
	Usuwanie roślinności inwazyjnej w razie jej wystąpienia	Gmina	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Środki własne, inne	

Tabela 41 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : zapobieganie poważnym awariom

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
zapobieganie poważnym awariom	Kontrola zakładów przemysłowych	GIOŚ, Straż Pożarna	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	-
	Edukacja społeczeństwa w kierunku zwiększenia wiedzy na temat właściwych zachowań w przypadku wystąpienia awarii lub innego zagrożenia	GIOŚ, Straż Pożarna, Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne	
	Dofinansowanie służb ratowniczych (OSP) na zakup np. sprzętu ratowniczego	Gmina	5	5	5	5	20	Budżet Gminy, inne fundusze	-

Tabela 42 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : edukacja ekologiczna

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe inf. o zadaniu
			Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Publikacja na stronie internetowej gminy materiałów o charakterze edukacyjnym	Gmina	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Budżet Gminy	-
	Przekazywanie treści ekologicznych dzieciom i młodzieży w przedszkolach i szkołach.	Placówki oświatowe	W ramach kosztów administracyjnych Zadanie ciągłe					Środki własne, inne fundusze	-
	Organizacja wydarzeń integrujących społeczeństwo m.in. o tematyce ekologicznej	Gmina, inne podmioty	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Wg kosztów inwestycji	Budżet Gminy,	-

6.1 Analiza źródeł finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska

Budżet gminy

Wg danych GUS dochody Gminy Miasteczko Śląskie w 2019 r. wyniosły 39 418 544,87 zł, dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł 5 300,33 zł.

Wydatki z budżetu gminy wyniosły w 2019 r. 37 876 123,17 zł z czego na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska przeznaczono 4 648 143,87 zł. Budżet gminy nie jest w stanie sfinansować samodzielnie wszystkich zadań z dziedziny ochrony środowiska i dlatego niezbędne jest pozyskanie na ich realizację funduszy unijnych lub innych środków krajowych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), który powstał w 1989 r. w okresie zmian ustrojowych Polski, jest głównym ogniwem polskiego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dysponując największym potencjałem finansowym. Narodowy Fundusz jest ważnym narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska w Polsce. Służą temu stabilne przychody, doświadczony personel oraz wypracowane formy współpracy z beneficjentami.

Narodowy Fundusz oferuje pożyczki, dotacje oraz inne formy dofinansowania projektów realizowanych m.in. przez samorządy, przedsiębiorstwa, podmioty publiczne, organizacje społeczne, a także osoby fizyczne. W sektorze finansów publicznych Narodowy Fundusz jest również największym w Polsce partnerem międzynarodowych instytucji finansowych w obsłudze środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NFOŚiGW, kredyty udzielane przez banki ze środków NFOŚiGW, konsorcja czyli wspólne finansowanie NFOŚiGW z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki);
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia);
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych, bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).³⁸

³⁸ www.nfosigw.gov.pl

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (WFOŚiGW)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach uczestniczy w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym, a także ponadregionalnym. Działalność skierowana jest na współfinansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości.

Działalność finansowa skupia się głównie na wspieraniu przedsięwzięć w zakresie:

- ochrony wód i gospodarki wodnej,
- ochrony atmosfery,
- ochrony ziemi,
- ochrony przyrody,
- edukacji ekologicznej,
- profilaktyki zdrowotnej,
- zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków,
- monitoringu środowiska.³⁹

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 (POIiŚ)

POIiŚ jest krajowym programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności (FS). Obszarem realizacji programu jest obszar całej Polski. Zgodnie z UP alokacja UE na POIiŚ wynosi 5 006,0 mln EUR z EFRR i 22 507,9 mln EUR z FS.

Głównym celem POIiŚ 2014-2020 będzie wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Zaproponowany cel główny wynika z jednego z priorytetów strategii Europa 2020, którym jest zrównoważony rozwój, oznaczający budowanie silnej, stabilnej i konkurencyjnej gospodarki, sprawnie i efektywnie korzystającej z dostępnych zasobów, tj. jednocześnie uwzględnia wymiar środowiskowy i gospodarczy prowadzonych inwestycji.

Najważniejszymi beneficjentami POIiŚ 2014-2020 będą podmioty publiczne (w tym jednostki samorządu terytorialnego) oraz podmioty prywatne (przede wszystkim duże przedsiębiorstwa).⁴⁰

³⁹ www.wfosigw.katowice.pl

⁴⁰ www.pois.gov.pl

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO)

Dziedziny oraz rodzaje przedsięwzięć wspieranych w latach 2014-2020 z Regionalnego Programu Województwa Śląskiego zostały dokładnie określone w dokumentach programowych. W programie wydzielono 13 obszarów wsparcia tzw. osi priorytetowych. Wśród nich znalazł się dwa istotne obszary z punktu widzenia ochrony środowiska:

Obszar IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna

Głównym celem realizacji programu w tym obszarze jest poprawa efektywności energetycznej w województwie śląskim. Oczekiwane efekty obejmują:

- zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych
- zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i sektorze przedsiębiorstw
- zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym
- zwiększenie udziału produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji
- zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów

Obszar V. Ochrona środowiska i efektywne zasobów

Głównym celem realizacji programu w tym obszarze jest poprawa ochrony środowiska w województwie śląskim. Oczekiwane efekty obejmują:

- zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z systemu oczyszczania ścieków
- zmniejszenie poziomu szkodliwych i niebezpiecznych odpadów komunalnych
- zwiększenie atrakcyjności obiektów kulturowych regionu
- wzmocnienie mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej w regionie
- doposażenie służb ratowniczych

Program LIFE +

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony i poprawy jakości środowiska oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Zakres Programu LIFE oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych przedstawia następujący schemat (rysunek 9).

Rysunek 9 Zakres Programu LIFE oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych

[źródło: www.nfosigw.gov.pl]

Standardowe dofinansowanie projektu LIFE przez Komisję Europejską wynosi do 60% wartości kosztów kwalifikowanych, a w przypadku projektów przyrodniczych służących gatunkom i siedliskom priorytetowym do 75 %. Polscy Wnioskodawcy mogą dodatkowo ubiegać się o współfinansowanie projektu ze środków krajowych NFOŚiGW uzupełniając montaż finansowy przedsięwzięcia nawet do 95% kosztów kwalifikowanych.⁴¹

Fundusze norweskie

Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG) są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia). W zamian za pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (choć nie są jej członkami).

Generalnie, wnioskodawcami mogą być podmioty prywatne czy też publiczne, komercyjne bądź niekomercyjne, oraz organizacje pozarządowe ustanowione jako podmiot prawny w Polsce, jak

⁴¹ www.nfosigw.gov.pl

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

również organizacje międzyrządowe działające w Polsce. Dla każdego z programów zostanie ustalony katalog podmiotów, które będą mogły ubiegać się o dofinansowanie.

W ramach funduszy norweskich i EOG wydzielono kilkanaście programów (obszarów wsparcia). W ramach danego programu będzie można uzyskać dofinansowanie na projekty o podobnej tematyce.⁴²

⁴² www.eog.gov.pl

7. System realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasteczko do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028”

Instytucje zaangażowane w realizację „Programu...”

Podstawową zasadą realizacji opracowanego „Programu...” powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki. Z punktu widzenia niniejszego opracowania w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu „Programem...” (Gmina, Powiat);
- podmioty realizujące zadania Programu (Gmina, Powiat, inne jednostki działające na danym terenie, realizujące swoje zadania);
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty „Programu...” (GIOŚ, PWIS, Urząd Marszałkowski itp.);
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań „Programu...”

Koordynatorem realizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie jest Kierownik Wydziału Gospodarki Miejskiej w Urzędzie Miejskim w Miasteczku Śląskim.

Interesariusze zaangażowani w prace nad „Programem...”

Interesariusze Programu to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które uczestniczą w tworzeniu projektu „Programu...” lub są bezpośrednio zainteresowane wynikami jego realizacji i eksploatacji. Interesariuszy można podzielić na wewnętrznych i zewnętrznych:

Interesariuszami wewnętrznymi są:

- Urząd Miejski w Miasteczku Śląskim (Burmistrz, Rada Miejska, poszczególne Wydziały),

Interesariusze zewnętrzni:

- mieszkańcy gminy,
- przedsiębiorstwa z terenu gminy,
- instytucje publiczne i inne działające na terenie Gminy Miasteczko Śląskie.

Procedury monitoringu, przeglądu stopnia realizacji programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j Dz.U. 2020 poz. 1219)* organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia radzie gminy i przekazuje organowi wykonawczemu powiatu.

Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- stopnia realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- niezbędnych modyfikacji programu.

Dla prawidłowego przebiegu monitoringu realizacji celów i zadań „Programu...” niezbędna jest okresowa wymiana informacji, zwłaszcza pomiędzy Gminą a Powiatem, dotycząca stanu środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Monitoring obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić, jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej. Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące, jakości środowiska.

Zestawienie wskaźników proponowanych do wykorzystania w trakcie oceny realizacji „Programu..” wraz z wartością bazową zawiera przedstawiona dalej tabela.

Tabela 43 Wskaźniki proponowane do monitoringu realizacji „Programu...”

Obszar interwencji	Cel	Nazwa wskaźnika (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa i utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (WIOŚ)	PM10, PM2,5, ozon, benzo(α)piren (2019 r.)	Brak substancji z przekroczeniami
		Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w gminie [Mg/rok]	17 (2019 r.)	Zmniejszenie wielkości emisji
		Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w gminie [Mg/rok]	401 239 (2019 r.)	Zmniejszenie wielkości emisji
Zagrożenia hałasem	Zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu	Liczba punktów monitoringu hałasu na terenie gminy, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych (WIOŚ)	bd.	Możliwie najmniejsza
Pola elektromagnetyczne	Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektro-magnetycznych	Wartość poziomów pól elektromagnetycznych (WIOŚ)	<0,20 (2019 r.)	<7
	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód	% JCWP o wykazanym co najmniej dobrym stanie wód	0 (2018 r.)	Możliwie największa

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

	powierzchniowych i podziemnych	(GIOŚ)		
		% JCWPd o wykazanym co najmniej dobrym stanie wód (GIOŚ)	0 (2016 r.)	Możliwie największa
Gospodarka wodno-ściekowa	Racjonalne prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej	Zużycie wody [dam ³ /rok] (GUS)	1 875,8 (2019 r.)	Zmniejszenie zużycia
		Zużycie wody na potrzeby przemysłu [dam ³ /rok] (GUS)	1 653 (2019 r.)	Zmniejszenie zużycia
		Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji (GUS)	79 (2018 r.)	Wzrost
Zasoby geologiczne	Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	Uwzględnianie kopalin i ich ochrony w planowaniu przestrzennym gminy (Gmina)	Uwzględnia się	Utrzymanie wartości bazowej
Ochrona powierzchni ziemi	Racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi	Powierzchnia gruntów rolnych nieużytków [ha] (GUS)	19 (2014)	Mniejsza niż bazowa
Gospodarka odpadami	Racjonalna gospodarka odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie z nieruchomości zamieszkałych [Mg/rok]	1 108,965 (2018 r.)	Zwiększenie ilości odpadów komunalnych zbieranych selektywnie
Zasoby przyrodnicze gminy	Ochrona zasobów przyrodniczych gminy	Liczba obiektów uznanych za formy ochrony przyrody (Baza GDOŚ)	16 (2019 r.)	Utrzymanie lub wzrost

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

		Lesistość (%) (GUS)	79,3 (2019r.)	Utrzymanie lub wzrost
Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie gminy	0 (Rejestr GIOŚ)	Utrzymanie
Edukacja ekologiczna	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego gospodarowania wszystkimi komponentami środowiska	Podjęcie/brak podjęcia działań edukacyjnych [+/-]	+	Utrzymanie

8. Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych

1. Strategia Rozwoju Gminy Miasteczko Śląskie do 2023 roku

Jednym z celów wskazanych w Strategii jest:

”Wysoka atrakcyjność Miasteczka Śląskiego jako miejsca zamieszkania, rozwoju rodzinnego i zawodowego oraz wypoczynku”

W celu osiągnięcia wyznaczonego celu wskazano m.in. następujący cel operacyjny:

„Wysoka jakość środowiska przyrodniczego osiągana dzięki odpowiedzialności mieszkańców i wdrażaniu rozwiązań infrastrukturalnych i organizacyjnych”.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Strategii Rozwoju Gminy Miasteczko Śląskie do 2023 roku.

2. Strategia Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do roku 2022

Strategia rozwoju powiatu jest dokumentem zawierającym zbiór celów i kierunków przekształceń cech jego zasobów, dokonywanych przy zachowaniu nadrzędności interesów społeczności powiatowej. Jej zapisy stanowią o decyzjach, zorientowanych na organizowanie warunków życia mieszkańców i prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa i instytucje. Zawiera wizję rozwoju, ogólnie określającą przyszły docelowy stan powiatu oraz zmiany przyczyniające się do jej zaistnienia.

Wśród wielu celów „Strategii...” wymieniono cel:

CH3. Poprawa warunków ekologicznych, dla którego wyznaczono następujące kierunki:

KH3.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności powiatu

KH3.2. Poprawa jakości środowiska naturalnego.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Strategii Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do roku 2022.

3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016-2020

Program Ochrony Środowiska Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016 – 2020 z perspektywą do roku 2024 jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska w powiecie. W *Programie* wyznaczone zostały określone priorytety ochrony środowiska dla Powiatu Tarnogórskiego:

- Priorytet ekologiczny I – jakość powietrza
Cel długoterminowy: I.1. Poprawa, jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.
- Priorytet ekologiczny II – jakość wód powierzchniowych i podziemnych
Cel długoterminowy: II.1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych.
- Priorytet ekologiczny III – gospodarka odpadami
Cel długoterminowy: III.1. Rekultywacja Zakładów Chemicznych.
- Priorytet ekologiczny IV – zasoby przyrodnicze powiatu
Cel długoterminowy: IV.1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych.
- Priorytet ekologiczny V – klimat akustyczny i pola elektromagnetyczne
Cel długoterminowy: V.1. Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów.
Cel długoterminowy: V.2. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
- Priorytet ekologiczny VI – zapobieganie poważnym awariom
Cel długoterminowy.: VI.1. Ochrona przed skutkami poważnej awarii.
- Priorytet ekologiczny VII – kopaliny i gleby
Cel długoterminowy: VII.1. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi
Cel długoterminowy: VII.2. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.
- Priorytet ekologiczny VIII – edukacja ekologiczna
Cel długoterminowy: VIII.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016-2020.

4. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

W programie wyznaczono następujące cele ochrony środowiska:

- **Powietrze atmosferyczne**

Cele długoterminowe do roku 2024 :

- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

- **Zasoby wodne**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

- **Gospodarka odpadami**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

- **Ochrona przyrody**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

- **Zasoby surowców naturalnych**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

- Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

- **Gleby**

Cel długoterminowy do roku 2024 :

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

- **Tereny przemysłowe**
Cel długoterminowy do roku 2024 :
 - Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

- **Hałas**
Cel długoterminowy do roku 2024 :
 - Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

- **Promieniowanie elektromagnetyczne**
Cel długoterminowy do roku 2024 :
 - Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

- **Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym**
Cel długoterminowy do roku 2024 :
 - Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.

5. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

1. Cel operacyjny C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska
 - I. Promowanie działań oraz wdrażanie technologii ograniczających antropopresję na środowisko przyrodnicze (infrastruktura ograniczająca negatywny wpływ działalności gospodarczej i komunalnej).

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- II. Przeciwdziałanie skutkom i ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską.
- III. Wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, w tym ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.
- IV. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi wykorzystywanymi do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz utrzymanie i rozwój systemów zaopatrzenia w wodę w województwie.
- V. Wspieranie działań na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych oraz ochrony wód podziemnych i racjonalizacji ich wykorzystania.
- VI. Wspieranie wdrożenia rozwiązań ograniczających niską emisję oraz zużycie zasobów środowiska i energii w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach i przestrzeni użyteczności publicznej.
- VII. Wsparcie modernizacji elektrowni i linii przesyłowych.
- VIII. Wspieranie tworzenia i wdrażania zintegrowanych systemów gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem sieci instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
- IX. Wspieranie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności.
- X. Wspieranie działań na rzecz zmniejszenia uciążliwości hałasu.
- XI. Wsparcie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy minimalizacji kosztów środowiskowych i krajobrazowych.
- XII. Wspieranie edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw prośrodowiskowych.
- XIII. Rekułtywacja terenów zdegradowanych na cele środowiskowe.
- XIV. Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: *proponowane w „Programie...”* cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”*.

6. Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

1. Cel strategiczny – Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom;

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

2. Cel strategiczny – Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywrócenia ładu przestrzennego;
3. Cel strategiczny – Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią;
4. Cel strategiczny – Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030.

7. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022

Celem nadrzędnym Planu jest rozwijanie na terenie objętym Planem systemu gospodarki odpadami opartego na zapobieganiu powstawania odpadów, przygotowywaniu ich do ponownego użycia, recyklingu oraz innych metodach odzysku i unieszkodliwiania.

Poszczególne cele w zakresie poszczególnych grup określono następująco:

- **Cele w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów:**

Zapobieganie powstawaniu odpadów (ZPO) jest działaniem stojącym najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami. ZPO stanowi istotny element w realizacji celów strategicznych. ZPO powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności działalności gospodarczej przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:**

1. Zmniejszenie ilości powstających odpadów:
 - a) ograniczenie marnotrawienia żywności,
 - b) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia;

2. Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegający biodegradacji.
3. Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.
4. Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie)
5. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.
6. Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych.
7. Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia.
8. Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.
9. Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi.
10. Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12).
11. Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. (suchej masy) i o ciepłe spalania powyżej 6MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznym:**

Zużyte baterie i akumulatory

1. Osiągnięcie w 2019 roku i w kolejnych latach poziomu ich zbierania w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych na rynek baterii i akumulatorów przenośnych.
2. Osiągnięcie poziomów wydajności recyklingu:
 - w przypadku zużytych baterii kwasowo-ołowiowych i zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych – 65% masy zużytych baterii kwasowo-ołowiowych lub zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych, w tym recykling zawartości ołowiu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu, przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów,

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- w przypadku zużytych baterii niklowo-kadmowych i zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych – 75% masy zużytych baterii niklowo-kadmowych lub zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych, w tym recykling zawartości kadmu w najwyższym, technicznie możliwym do osiągnięcia stopniu, przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych kosztów,
- przypadku pozostałych zużytych baterii i zużytych akumulatorów – 50% masy zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

Odpady medyczne i weterynaryjne:

1. Upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych lekarstw z gospodarstw domowych.
2. Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych.
3. Ograniczenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

Pojazdy wycofane z eksploatacji:

1. Osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku co najmniej na poziomie odpowiednio: 95% i 85%.
2. Ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (zwiększenie ilości pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu).
3. Ograniczenie liczby pojazdów sprowadzanych z zagranicy bezpośrednio do krajowych stacji demontażu w sposób nielegalny.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (ZSEE)

1. Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania ZSEE

Odpady zawierające azbest

1. Zakłada się osiągnięcie celów określonych w przyjętym Uchwałą Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 marca 2010 r. POKA oraz w „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”.

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Na podstawie zapisów rządowego POKA wyroby zawierające azbest powinny być usunięte do 2032 r. W programie przyjęto, iż w latach 2013-2022 z terenu województwa śląskiego powinny być poddane unieszkodliwieniu 40% tych odpadów, tj. 114 880 Mg.

Przeterminowane środki ochrony roślin

1. Podniesienie efektywności systemu zbierania przeterminowanych środków ochrony roślin.
2. Podniesienie efektywności systemu zbierania opakowań po środkach ochrony roślin pochodzących z bieżącej produkcji i stosowania w rolnictwie.

- **Cele w zakresie gospodarki odpadami pozostałym:**

Zużyte opony

1. Utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku zużytych opon na poziomie co najmniej 75% a recyklingu na poziomie co najmniej 15%.
2. Zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym przedsiębiorców na temat właściwego, to jest zrównoważonego, użytkowania pojazdów, w szczególności opon oraz dozwolonych przepisami prawa sposobów postępowania ze zużytymi oponami.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

1. Uzyskanie poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu jak i innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70% wagowo.
2. Zwiększenie świadomości wśród inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na temat należytego postępowania ze strumieniem wyżej wskazanych odpadów, w szczególności zakresie selektywnego zbierania oraz recyklingu.

Komunalne osady ściekowe

1. Całkowite zaniechanie składowania komunalnych osadów ściekowych.
2. Zwiększenie masy komunalnych osadów ściekowych przekształcanych metodami termicznymi (w tym: współspalanie, oraz produkcja paliwa alternatywnego).
3. Maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach (przy spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego)

Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne

1. Osiągnięcie i utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40% masy wytworzonych odpadów.

Odpady opakowaniowe

1. Zapewnienie odpowiedniej jakości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych.
2. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej następujących poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych i dla opakowań po środkach niebezpiecznych (w tym środkach ochrony roślin).

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022*.

8. Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032

Głównym celem przedmiotowego programu jest spowodowanie działań związanych z oczyszczeniem terenu województwa śląskiego z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.

Do głównych zadań Programu należy:

- przeprowadzenie inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego i porównanie ich z dostępnymi źródłami,
- określenie stopnia i rejonów zagrożenia azbestem,
- określenie możliwości unieszkodliwiania odpadów azbestowych powstających w wyniku demontażu wyrobów zawierających azbest,
- określenie możliwości w zakresie edukacji społeczeństwa,
- określenie kosztów realizacji Programu oraz przedstawienie sposobu finansowania zadań w nim zawartych,
- przedstawienie sposobu zarządzania programem.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024

z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032.

9. Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Nadrzędnym celem, postawionym w Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego jest: **opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.**

Program wskazuje następujące kierunki działań naprawczych:

- 1) Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW
- 2) Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości);
- 3) Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym;
- 4) Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych;
- 5) Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego;
- 6) Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza;
- 7) Prowadzenie edukacji ekologicznej -działanie wskazane w harmonogramie;
- 8) Prowadzenie działań kontrolnych -działanie wskazane w harmonogramie;
- 9) Realizacja uchwały nr V/36/1/2017Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

10. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
 - I. Kierunek działania – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- II. Kierunek działania – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
 - III. Kierunek działania – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
 - IV. Kierunek działania – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
 - V. Kierunek działania – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
 - VI. Kierunek działania – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,
2. Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
- I. Kierunek działania – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
 - II. Kierunek działania – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
 - III. Kierunek działania – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
 - IV. Kierunek działania – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.
3. Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski
- I. Kierunek działania – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności*.

11. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W dokumencie przyjęto następujące kierunki interwencji:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Polityce ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*.

12. Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*.

13. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

- I. Kierunek działań 1.2. Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych
 - Działanie 1.2.3. Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
 - Działanie 1.2.4. Wspieranie różnych form innowacji,
 - Działanie 1.2.5. Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),
 - II. Kierunek działań 1.3. Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki
 - Działanie 1.3.2. Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,
2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców
- I. Kierunek działań 3.1. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
 - Działanie 3.1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
 - Działanie 3.1.2. Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
 - Działanie 3.1.3. Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
 - Działanie 3.1.4. Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
 - II. Kierunek działań 3.2. Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia
 - Działanie 3.2.1. Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
 - Działanie 3.2.2. Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii innowacyjności efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”*.

14. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

- I. Cel szczegółowy 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- II. Cel szczegółowy 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)*.

15. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”

- a. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię
 - i. Kierunek interwencji 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
 - ii. Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej,
 - iii. Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
 - iv. Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
 - v. Kierunek interwencji 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,

Stopień powiązania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028” z wymienionym dokumentem: proponowane w „Programie...” cele i kierunki działań wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w realizację celów określonych w *Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”*

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności Gminy Miasteczko Śląskie w latach 2013-2015	8
Tabela 2 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny	10
Tabela 3 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy	11
Tabela 4 Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego	11
Tabela 5 Klasyfikacja strefy śląskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń	14
Tabela 6 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.....	24
Tabela 7 Tabela Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	25
Tabela 8 Podsumowanie danych i informacji opracowanych w ramach Mapy akustycznej, hałas drogowy, L DWN. Droga 908. Dotyczy wszystkich analizowanych odcinków drogi.....	30
Tabela 9 Tabela 8 Podsumowanie danych i informacji opracowanych w ramach Mapy akustycznej, hałas drogowy, L DWN. Droga 908. Dotyczy wszystkich analizowanych odcinków drogi	31
Tabela 10 Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.....	45
Tabela 11 Ocena stanu JCWP znajdujących się terenie Gminy Miasteczko Śląskie.	45
Tabela 12 Średnie roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Gminie Miasteczko Śląskie w latach 2016-2020 ²⁹	52
Tabela 13 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	53
Tabela 14 Udokumentowane złoża kopalin gminy Miasteczko Śląskie.....	57
Tabela 15 Klasy gleb miasta Miasteczko Śląskie na podstawie danych ewidencyjnych	61
Tabela 16 Wyniki badań gleb na zawartość metali ciężkich przeprowadzonych w 2015 r. na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w ramach programu „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” – wybrane punkty ³²	62
Tabela 17 Odpady komunalne odebrane z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w latach 2015-2018 w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami	67
Tabela 18 Dane ilościowe dotyczące wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Miasteczko Śląskie (stan na dzień: 29.09.2020 r.).....	68
Tabela 19 Powierzchnia lasów w Gminie Miasteczko Śląskie	71
Tabela 20 Pomniki przyrody na terenie Gminy Miasteczko Śląskie	73

Program ochrony środowiska dla Gminy Miasteczko Śląskie do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Tabela 21 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji : ochrona klimatu i jakości powietrza.....	92
Tabela 22 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji : zagrożenia hałasem	95
Tabela 23 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji : pola elektromagnetyczne.....	96
Tabela 24 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: gospodarowanie wodami.....	97
Tabela 25 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: gospodarka wodno-ściekowa.....	98
Tabela 26 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: zasoby geologiczne.....	99
Tabela 27 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: ochrona powierzchni ziemi	100
Tabela 28 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: gospodarka odpadami.....	101
Tabela 29 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: zasoby przyrodnicze gminy	103
Tabela 30 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: zapobieganie poważnym.....	105
Tabela 31 Zestawienie celów, kierunków interwencji i zadań Programu Ochrony Środowiska – obszar interwencji: edukacja ekologiczna	106
Tabela 32 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar ochrona klimatu i jakość powietrza.....	108
Tabela 33 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : zagrożenia hałasem	114
Tabela 34 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : pola elektromagnetyczne	118
Tabela 35 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : gospodarowanie wodami.....	119
Tabela 36 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : gospodarka wodno-ściekowa.....	121
Tabela 37 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : zasoby geologiczne.....	123
Tabela 38 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : ochrona powierzchni ziemi.....	124
Tabela 39 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : gospodarka odpadami.....	126
Tabela 40 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : zasoby przyrodnicze gminy	128
Tabela 41 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : zapobieganie poważnym awariom.....	130
Tabela 42 Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem – obszar interwencji : edukacja ekologiczna.....	131
Tabela 43 Wskaźniki proponowane do monitoringu realizacji „Programu...”	139

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Gminy Miasteczko Śląskie na tle woj. śląskiego	6
Rysunek 2 Podział województwa śląskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza	13
Rysunek 3 Stężenia średnie roczne pyłu PM10 w strefie śląskiej w latach 2010-2019	15
Rysunek 4 Liczba dni z przekroczeniem stężeń dobowych pyłu PM10 powyżej 50 µg/m ³	15
Rysunek 5 Średnie roczne stężenia pyłu PM2,5 w województwie śląskim w latach 2010-2019	16
Rysunek 6 Średnie roczne stężenia benzo(a)pirenu w strefie śląskiej w latach 2010-2019	16
Rysunek 7 Mapa głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce – fragment	39
Rysunek 8 Lokalizacja punktów monitoringu gleb na zawartość metali ciężkich przeprowadzonych na terenie Gminy Miasteczko Śląskie w ramach programu „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” – wybrane punkty	63
Rysunek 9 Zakres Programu LIFE oraz cele szczegółowe obszarów priorytetowych	135